

IGOR VIDIC:

Ideja.

Glej, vzrl sem Te in Tvojo veličino,
ki — plamen — buknila si v morje zvezd,
ki v sebe tisoč si sprejela cest
in vezala bodočnost in tujino!

Tvoj plamen živih src, ki je edino
mogočen, čist kot mlade duše žar,
ta plamen naj obžari mi oltar
srca in mater sveto — Domovino!

Ti zlato mesto si rodilo žar,
ki tlel je dolgo v mladi duši moji.
Zdaj zaplamtel je — in življenja boji
ne bodo pogasili ga nikdar!

Naj svečenik bom in apostol Tvoj!
Le dóma sreča srce naj prevzame.
Sokolska misel, ti pa bodi zame
sanj zlatotkanih večnoživ napoj!

Zlatnom Pragu.

naraštaj Jugoslovenskog Sokolskog Saveza vratio se iz Praga u svoju domovinu. Naša sokolska mladež, koja je učestvovala u Pragu na naraštajskim danima VIII. svesokolskog sleta vratila je svojoj češkoslovačkoj braći i sestrama posetu iz godine 1922. kada nas je naraštaj ČOS usrećio svojim učestvovanjem na našem prvom jugoslovenskom svesokolskom sletu v Ljubljani.

Naš naraštaj doživeo je u zlatnom slavenskom i sokolskom Pragu toliko mnogo utisaka, da je se vratio u svoju domovinu pun uverenja i pun vere u iskrenost sokolskog bratstva, potpuno opojen veličinom i silom sokolske misli. — Dani sokolskih svečanosti neće nikada nestati iz uspomena našeg naraštaja i njegovih vođa.

Osećamo se dužnima izraziti zlatnom Pragu, Českoslovačkoj Obci Sokolskoj, a i češkoslovačkom narodu, za svu pažnju i slavensku gostoljubivost, koju ste iskazali u tolikoj meri našem naraštaju, najsrdačniju hvalu. Sva naša mlada sokolska srca osvojili ste za uvek.

Svima i svakome naš bratski pozdrav!

Zdravo!

U Pragu, 1. jula 1926.

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza.

E. Gangl, starosta.

Gjuro Paunković, zam. staroste.

IGOR VIDIC:

Zlati Prahi.

Minul si sen, minul si spev,
ki vzknil si bajno do neba.
Le v duši daljen se odnev,
v očesu solza lesketá.

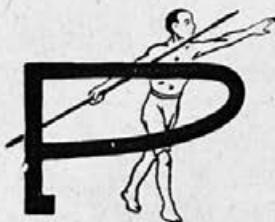
In misel spe do Prahe zdaj,
oj, misel zlata, misel verna,
pozdravlja te, slovanski raj,
ti duša zlata, neizmerna.

Zdaj v dalji si, Slovanstva glas,
ne vidimo te, Praha zlata...
A v srcu sniva zlati čas,
ko brat objel Slovana-brata.

Ti zlato mesto! Ne »zdravstvuj!« —
»Na snidenje!« — srce ti kliče.
Čez šest let zopet, Praha, čuj,
sprejela boš nas Sokoliče!

Ustanovna seja zveze „Slovansko Sokolstvo.“

Prvi sestanek za ustanovitev zveze »Slovansko Sokolstvo« je bil leta 1924. v Zagrebu ob priliki II. jugoslovenskega sokolskega sabora, kjer je bilo sklenjeno, da se zveza ustanovi ter so bila pripravljajna dela poverjena starosti Poljske sokolske zveze br. Zamoyskemu. Leta 1925. se je vršil v Varšavi drugi sestanek delegatov. Predložena so bila pravila s pristavkom, da jih morajo odobriti vse sokolske zveze, ki bodo včlanjene v SS. Ta pravila so nekatere sokolske zveze odobrile, druge so predlagale nekaj izprememb.

Dne 3. julija 1926. se je vršila v Pragi ob priliki VIII. vsesokolskega zleta prava ustanovna seja SS. Navzoči so bili delegati: za ČOS bratje dr. Scheiner, Mašek in Štěpanek, za Poljsko sokolsko zvezo br. Zamoyski, za JSS brata Gangl in Paupković, za rusko Sokolstvo v inozemstvu brata dr. Vergun in Poljanski. Seji je predsedoval br. Zamoyski.

Po odobrenju zapisnika varšavske seje sta bila prečitana odgovora prezidenta Masaryka in kralja Aleksandra na brzojavna pozdrava iz Varšave ter je bilo poročano o dosedanjem delovanju.

Sprejeta so bila zvezina pravila z malenkostnimi izpremembami, ki so jih predlagale včlanjene zveze in so odslej pravoveljavna.

Nato je predsednik podrobno poročal o pogajanjih, ki so imela namen omogočiti udeležbo poljskega Sokolstva na zletu v Pragi. Predložil je listine, ki je z njimi dokazal odpor duhovništva in njihove uspešne intervencije pri poljski vladi glede udeležbe na praškem zletu. Konstatiralo se je nezakonito in neupravičeno vmešavanje katoliškega klera v zadeve slovanskega Sokolstva. Dosegli so, da je bil velik pomen, ki bi ga imela oficijelna udeležba poljskega Sokolstva na zletu ČOS v Pragi za bodoče sokolske in narodne stike, neupoštevati. Odpor Rima proti praškemu zletu (dokumentarično je dokazano, da se je tudi v Jugoslaviji z ostrimi intervencijami hotelo preprečiti udeležbo v Pragi) se je pokazal v taki luči, da je bilo sklenjeno odločno protestirati proti napadam na Sokolstvo in slovansko vzajemnost.

Sklepalo se je o sprejemu Zveze bulgarskih junakov in Hrvatskega Sokolskega Saveza v SS. Prvemu se sporoči, da je sklepanje o sprejemu odloženo, dokler se zveza ne reorganizira, t. j. da sprejme sokolsko ideologijo, sokolska načela in sokolski sestav. Glede Hrv. Sokol. Saveza so povdarjali delegati JSS, da sme biti po pravilih v SS zastopana vsaka država samo po eni sokolski zvezi, poleg tega so opozarjali tudi na postanek in značaj HSS, zato je bil sprejem odklonjen.

Pri popoldanski seji je bila določena vsebina proglaša proti vmešavanju v skupnost slovanskega Sokolstva ter je bila končna redakcija proglaša poverjena bratoma Scheinerju in Ganglu.

Slovanskemu učenjaku in izumitelju Nikoli Tesli je bil poslan brzojavni pozdrav k njegovi sedemdesetletnici.

Jugoslovenskemu Sokolskemu Savezu je bila poverjena naloga, da skuša dognati pogoje, pod katerimi bi bilo Slovincem in Hrvatom v Italiji omogočeno sodelovati v zvezi Slovanskega Sokolstva.

Pri volitvah je bil na predlog br. Paunkovića izvoljen nastopni odbor SS: predsednik dr. Jos. Scheiner, njegova namestnika E. Gangl in A. Zamoyski, tajnik V. Štěpanek, blagajnik Fr. Mašek. Sedež SS je v Pragi.

Ob sklepu se je daroval br. Zamoyski krasno darilo za prvo tekmo SS, za kar so mu prisotni izrekli bratsko zahvalo.

S tem je ustanovljena zopet najvišja slovanska sokolska institucija. Prvi praktični uspeh te zveze bo sokolska šola, katere program je že določen. Nadaljnje skupno delo slovanskega Sokolstva bo v marsičem odvisno od te šole.

HAJRUDIN ĆURIC:

Zlatni Prag.

Zašto nam je zlatni Prag
tako mio tako drag?

U zlatnom Pragu
vidimo braću dragu
Slovene, braću milu
i njihovu veliku silu.

Vidimo braću Sokole
koja nas mnogo vole.
S njima veže
ista misao, ista nada
čvrsto
naša srca mlada.

Oni nam žele dobro
kao i mi njima,
zato hrlimo Češkoj braći
zato hrlimo k njima.
Zato nam je njihovo srce
zlatni Prag
tako mio tako drag!

IGOR VIDIC:

Ob Vltavi.

Mirno pod mano, voda, šumiš,
Vltava, reka slovanska.
V tisočih lučkah se bajno blestiš
zlata vsa, velikanska.

Zbrala si k sebi Slave otrok
tisočkrat tisoč... brez mej,
prišli so v češka polja in log,
združil jih žar je idej.

Bratstvo, Enakost, Svoboda se je —
zvezda — v polnoč zažarela,
gesla sokolska razcvela so se,
stotisoč src so prevzela.

Reka mogočna, Ti v noči šumiš —
druga nad tabo se vije:
Reka Slovanstva! Ti v polnoč hitiš,
ona v zarjo se lije! —

Osmi vsesokolski zlet v Pragi.

Sestra Nina:

Naš ženski naraštaj na svesokolskom sletu u Pragu.

Ije mi namjera da opišem naraštajske dane u Pragu. Ta ovi svečani dani bili su opisani na raznim mjestima. Hoću da dadem tek nekoliko događaja i slika, da budu upućene i one naraštajke, koje sletu nisu sudjelovale, kako je bilo njihovim sestricama u zlatnom Pragu i kakove su česke »dorostenke« (naraštajke).

U Ljubljani imao je naraštaj teško iskušenje. Na putu od »Liceja« do stanice prala nas kiša i posvema mokri došli smo na svoja mjesta u željezničkim kolima. Upravo je curila voda s naših odijela i doskora je u kolima bilo sve mokro. Pa ipak unatoč tome naraštaj nije izgubio dobru volju. Ponajprije osušile su glave, a onda svukle cipele i obukle suhu rube-ninu, a onda smo pomoću papira osušili lokvice u kolima. Kada smo se približavali Jesenicama, bili smo suhi — i žedni. Braća naraštajci pri-skrbili su nam pitke vode. U najljepšem redu — opskrbljeni sa svim potrebitim — ostavili smo domovinu.

Šetnja po vozu iz kola u kola bila je zabranjena i zato ne znam, šta se za vrijeme vožnje dešavalo u ostalim kolima. Držim pako, da je raspo-loženje u čitavom vlaku bilo jednako.

Vozila sem se sa dvanaest naraštajaka iz Celja. Noć smo sproveli razmjerno dobro. U prvim jutarnjim satima počela je vožnja naraštajkama dodijavati, pa su stale domišljavati se, da se ne osjećaju baš najbolje. Kapljice, koje nam je dao na put naš dobri striček-drogerista u Celju, izvršile su u potpunoj mjeri svoju dužnost, ali kada je bio umiren želudac, javila se glava. Vožnja se doista otegnula, a vani je kišilo, pa tko onda da ne postane nestrpiljiv?

Bili smo već u českoj zemlji, ali i ovdje kiša. Raspoloženje naraštajki promijenilo se u Budjeovicama. Tu nas je na stanici dočekalo mnoštvo Sokola i naraštaja, tu smo se po prvi puta pozdravili sa českim dorostenkama. Nakon prvog pozdrava kaže mi naraštajka Milica, koja se još čas prije jadala na razne boli: »Sada je sve dobro, nije mi više zlo, tako sam radosna, da sam posvema zdrava!« I opet je potrčala k prozoru. U Budjeovicama priredili su nam zajutak, koji nam je dobro prijao. Kad smo ostavljali stanicu, oduševljeno smo klicali: »Do vidova u Pragu!« I doista u Pragu smo opet našli prve naše ugostitelje i što srdačnije pozdravili smo se sa starim znankama iz Budjeovica.

Do Praga nam je vožnja prošla vrlo lijepo. Oduševljene naše naraštajke neprestano su pjevale govoreć, da moraju pozdraviti česku zemlju pjesmom. Na svakoj pako postaji obnavljali su se srdačni pozdravi i

doskoro smo imali mnogo cvijeća, što su nam ga darovale naše česke sestrice.

Važno pitanje na takovim sletovima jest nastamba. U tom pogledu bili smo posve zadovoljni. U ogromnoj školi imali smo dovoljno prostora. Razdijelili smo se po župama u sobe. Svaka je lagano zaposjela po dvije slamarice, ta očekivali su nas mnogo više. Uredili smo si udobna ležišta, na kojima smo se svaku noć dobro otpočinuli. Uslužni »pan školnik« brinuo se, da ujutro nismo zaspale, pa nam je dolazio kucati na vrata, a onda je već imao priredenu »bilo kavo a rohlike« za zajutak. »Paný školnikova« nas je posluživala i nije nikada bila neraspoložena. Razmaženijima je dapače procijedila mlijeko, da im u grlu ne bi smetala kožica, a na želju dapače je podvorila i čajem. Tako je bilo udovoljeno svima mazama i nisu se ispunile grožnje, da u Pragu ne će smjeti izbirati.

U nedjelju se obdržavao prvi nastup. Uz zvukove fanfare kao moćna bujica razlio se česki ženski naraštaj po ogromnom vežbalištu. I tada je zatalasalo to sinje more, a tišina zavladała naokolo na onaj veličanstveni pogled. Nad modrom razinom na čas su na suncu zabliskale bijele ruke, a za čas — i opet su se sakrile, da iznova zablješte. Mi smo pako nijemo gledali u tu igru boja, na ovo živo more, pa nam je bilo žao, kada se ova masa svrstala u osmeroredove, koji su hitjeli sa sletišta. Tako dubokog i lijepoga dojma nije ni učinio kasnije nijedan nastup, svih drugih odjela, dapače niti nastupi članstva. Vježbaće odijelo českok ženskog naraštaja — svjetlomodra odjeća, preko čela traka jednake boje, vrlo je sretno izabrano, pa je u tolikoj masi, koliku smo gledali na svesokolskom sletu u Pragu, djelovalo upravo veličanstveno.

Jugoslavenski ženski naraštaj gledao je ovaj prizor sa tribine kraj glazbenog paviljona, a to je bilo baš nad izlazom sa vežbališta. Kada su nam doznačili ovo mjesto, kapelnik nas upozorio da se na ovom mjestu ne smije pljeskati niti govoriti, jer je sprijeda bio hvatač za radijo, koji je zvukove raznašao po svijetu. Kako su bile naraštajke ovom odredbom zadovoljne, ne znam, ali su je uvažavale i mirno te tiho pratile su vježbu. No u času, kada je ženski naraštaj ispod nas ostavljao sletište, dignule su se naše naraštajke i mahale im maramicama. I česke dorostenke veselo su odvrćale, tisuće i tisuće ruku dignulo se i mahalo nam pozdrav, a preko sletišta razljegao se njihov radostan »Na zdar!« kojim se miješao krepki »Zdravo!« naših naraštajka, koje su kod pogleda na svoje česke sestrice zaboravile na zabranu kapelnika i na radijo. Pobijedio je osjećaj srca. I ako je radost odsjevala sa svih tih lica, oči mladih Sokolica orosile su se suzama dubokog ganuća i neizmjerne radosti. Bio je to nezaboravan čas, jedan od najljepših, koji je nastao sam od sebe izvan programa i zato je bio toliko srdačan.

Osobito živo bilo je na sletištu u ponedjeljak ujutro, kada su se obdržavale naraštajske utakmice. Više stotina odjela muškoga i ženskoga naraštaja ovdje u bratskoj utakmici okušavali su svoje sposobnosti.

Utakmica je bila vrlo lijepo zamišljena, a najbolji je utisak načinila činjenica, da je bila doista skroz na skroz bratska — sestrinska. Ovdje se nije opazilo onih strasti, koje se redovno opažaju kod utakmica. Sudački zbor je neumorno i uzorno obavljao svoj posao, naraštaj pako sa zanimanjem pratio je vježbe natjecatelja i natjecateljica, pa je kritički i strogo ocjenjivao izvedbe.

Utakmica ženskog naraštaja u igrama bila je za nas nešto nova, pa nas je već zato posebno zanimala. Ovakova utakmica već u svojoj biti tako je prirodna naraštaju, da je bilo sudjelovanje od strane českih naraštajka sasvim razumljivo, pa sam se čudila, da su naše naraštajke pokazivale tako malo zanimanja. Od sviju Jugoslovenka utakmici je sudjelovao samo odio iz Celja, koji će na ovu utakmicu imati najljepše uspomene, a nadam se, da će dojam, koji je primio, upotrebljavati u budućnosti.

Naraštajke iz Celja izabrale su za utakmicu »Izmjenično trčanje oko igrališta«. U ovoj igri natjecalo se više od 40 odjela českoga naraštaja. U prvom kolu igrale su sa odjelom župe Krkonoške. Kako smo morali čekati dulje vremena, dok dodemo na red, oba su odjela sklopila najljepše prijateljstvo. Nato su zajednički nastupili k utakmici. Formalnost je zahtjevala, da su si vodnici odjela u početku igre pružili desnice u znak bratske utakmice, a tek onda otišli na svoja mjesta u krug igrališta. Oba odjela igrala su slabo. Držim, da je tomu bila kriva neizbježiva trema, koja se uvijek javlja u početku utakmice. Sreća je htjela, da je jugoslovenski odio polučio šest tačaka više i tako je on pobijedio. Nakon dovršene igre vodnici su si opet pružili ruke. Ova propisana formalnost pokazivala je, da je utakmica bratska. No nije bila formalnost, da su poslije toga oba odjela zagrljeni pohrlili na tribine, da ondje nastave prijateljstvo, sklopljeno za vrijeme utakmice, koje unatoč poraza jednog odjela nije bilo ni najmanje pomućeno. Ovdje smo evo po prvi puta imali najbolju priliku da dodemo u uži dodir sa českim naraštajkama. Ovdje su naše naraštajke primile prvu poduku u českom jeziku. I doista dobro su se razumjele, a vreme nam brzo odmaklo. Pobjednice prvoga kola morale su na utakmicu drugoga kola. Naše protivnice bile su sada naraštajke Tyršove župe. Bile su to većinom male djevojčice, koje su još prije igre bile uvjerene, da nas ne će pobijediti. Naraštajke iz Celja već su zaboravile na tremu, pa su u toj igri igrale jako sigurno i lijepo. Uspjeh je bio: 20 : 36 u korist Jugoslovenka, pa se pokazalo, da malodušnost prije igre nije bila na mjestu. I opet smo otišli na tribinu. Sada nas je bilo više, pa je zato bilo veselije. Česke sestrice donijele su Jugoslovenkama hrane, da se okrepe za daljnju utakmicu u trećem kolu. Duskora je trebalo nastupiti. U trećem kolu su Jugoslovenke mjerile svoju sposobnost sa Plzenjskom župom. Oba odjela igrala su jako lijepo i sigurno, pa ih je bilo milota gledati. Pobjednice su opet ostale Jugoslovenke. Kada su se u pratnji novih pobjednica vratile na tribinu, dočekale su ih naraštajke iz

Krkonoške i Tyršove župe velikim veseljem i čestitale im na trećem uspjehu.

Rezultat četvrtog kola bijaše 37 : 31 u korist Prostjejske župe. Igra ovog odjela bila je neopisivo lijepa. Njihova sigurnost u hvatanju lopte, elegancija u kretanjama, intenzivna pozornost u igri i izrabljivanje svakog povoljnog momenta, moralo je zadiviti svakoga. Iskreno su im na koncu igre čestitale Jugoslovenke, pa su dale izražaja radosti, da im je bila dana prilika da igraju s njima.

Ugodnim osjećajem ostavljali smo vežbalište nakon utakmice. Moje naraštajke bile su pune oduševljenja za svoje česke sestrice. Lidija je veselo pripovijedala da imade dvije adrese i da će si dopisivati sa dvjema sestricama iz Krkonoške župe. Jelena je zamijenila svoju traku »Župa Celje« sa trakom »Župa Tyršova«, koju će čuvati na uspomenu na ovo lijepo dopodne. Eza — najmlađa i najmanja u našem odjelu — poskakivala je od veselja nad lijepim uspjehom, našoj prvoj zamjenici Hedi bilo je žao da nije došla do izražaja, a Vera kao za inat neprestano je isticala, kako su krasno igrale naraštajke Protjejske župe. Jedino naša Milica, ona je bila žalosna. Kada smo ju upitali, šta joj je, odgovorila nam: »Čudim vam se, kako možete biti tako vesele. Zar ne bi bilo lijepo, da smo pobijedile i u četvrtom kolu. Onda bi mogle biti vesele, a ovako!« No doskora su joj ostale dokazale, da ne bi bilo pravedno, da je slučaj donio, da bi Prostjejevčanke bile pobjedene, jer se odmah u početku vidjelo, da igraju neprispodobivo bolje od nas. I Milica se umirila, ali je zaključila, da se i mi moramo tako naučiti. To smo i mi potvrdili, ta uvijek težimo za time, da idemo naprijed, a u Prag smo došli u prvom redu zato, da nešta naučimo i da vidimo, šta nam još manjka, da se usavršimo. A baš utakmica u tom pogledu pružila nam mnogo. Šteta, da je kod tog sudjelovalo samo dvanaest naših naraštajki.

Kod javne vježbe imali smo uvijek rezervirani prostor na glavnoj tribini. Razumije se, da se to naraštajkama svidjelo, da ih toliko uvažavaju, pa su im se obrazi prelili rumenilom, kada su posjedale po ložama. Ovdje moram naročito sa pohvalom naglasiti, da su se na ovom odličnom mjestu vrlo lijepo ponijele i da su mirno zauzele svoja određena mjesta. Zato im je i općinstvo, koje je sjedilo u blizini naše omladine, bilo silno naklonjeno. Neki su im posuđivali svoje dalekozore, drugi su im nudali slatkiša i čokolade, a neki gospodin, koji je govorio dobro hrvatski, razložio im sadržinu sletske scene, a kad je kod drugog javnog nastupa počelo kišiti, odmah su ih pozvali u lože, koje su bile nadkrivene.

Sve vježbe pratile su naraštajke sa najvećim zanimanjem, a svima se najbolje svidjela sletska scena, koja je za njih bila nešta posve novoga. Za vrijeme odmora rado su se ogledavale, a njihovi pogledi zaštajali su u loži, gdje je sjedio »pan president«. Zavolile su tog dobrog starca u ovo nekoliko dana i nisu mirovale tako dugo, dok im nisam dozvolila da ga smiju pozdraviti. Prijazno im odzdravio i mahao rukom, smiješeć se

oduševljenoj omladini. Drugi puta su zajedno sa českim naraštajkama načinile ovacije gđi Renati Tyršovoj, sjedoj dami, koja je kroz sve dane najvećim zanimanjem pratila naraštajske nastupe. Dignula se sa svoga sjedala u loži, odzdravila naraštajkama, kliknuo: »Radujem se dorostenkama«. Naraštajke mogu biti ponosne na ove pohvalne riječi iz ustiju žene pokojnog Miroslava Tyrša.

Zadnji dan našega boravka u Pragu bio je posvećen razgledavanju grada i praških znamenitosti. Naraštaj je toga dana upoznao, da se grad Prag pravom nazivlje zlatnim Pragom. Imali smo vanredne vodiče i voditeljice, koji su nam pokazivali sve one ljepote i umjetnosti, kojima je Prag vanredno bogat. Suvršeno bi bilo opisivati što smo sve vidjeli i kakov je to dojam na nas učinilo. Doći će i opet svesokolski slet u Pragu, a onda neka svaka naraštajka, kojoj ovaj puta prilike nisu dopuštale da pođe u Prag, pohita tamo na sjever među česke sestrice, koje će joj veseljem pokazati svoju zlatnu Pragu.

Najteže smo se rastajale sa piramidom na Petřinu, odakle nam se pružao divan vidik na starodrevni grad i odakle se divno vidjelo sletišće i prostrane garderobe. Gotovo silom morali smo povući naše naraštajke, da dademo mjesta drugima — svaka je htjela da za poslednji puta vidi toli milo sletišće, a ti poslednji pogledi kao da su bili beskonačni.

Nakon ručka pogledali smo etnografski muzej. Časom prošlo nam vrijeme od dva sata i poželjele smo, da bi imale na raspoloženje još nekoliko sati, kako bi si potanje pogledali krasote, koje čuva ovaj muzej. No sestra Božena Styblová pripravila je našim »hodnim holčičkam«, kako je nazivala moje naraštajke, posebno veselje. Odvela nas u Tyršov Dom, gdje su se naraštajke u ogromnom, moderno uređenom basenu, okupale. To je bilo veselje u vodi! Plivale su u bistroj vodi i skakale sa odskočne daske, da je voda štrcala na sve strane. Sestra Božena je dobro pogodila, čime će takovim »holčičkam« najbolje ugoditi. I doista osvojila je za čas srca sviju naraštajka.

Ovdje moram još spomenuti sestru Štepku Maverhartovu. Članica je to praškoga Sokola, koja je bila u odsjeku za doček gostiju. Ona je bila prva koja nas kod dolaska u Prag pozdravila na stanici i zadnja je bila njezina maramica, koja nam domahivala na oproštaju. Sestra Šteпка bila je s nama kroz sve dane od jutra do mraka. »Gdje je sestra Šteпка?« pitale su naraštajke, ako se od nas samo na čas udaljila. Bila je vesela, ako su Jugoslovenke bile zadovoljne, pa se mogla uvjeriti, da im se Prag sviđa. Ta u Pragu, bilo je od strane českih vodica sve tako divno pripremljeno za naše naraštajke, da im je moralo biti ugodno. Sestra Šteпка bila je našim naraštajkama skrbna majka i bez nje ne bi nam bilo u Pragu tako dobro i mnogo toga ne bi vidjeli. Naraštajke sa veseljem pjevale su joj naše pjesme i jugoslovenske koračnice, koje je vrlo rado slušala. Kadgod ćemo se sjećati sleta u Pragu, uvijek će nam biti posebno mila uspomena na sestru Štepku i njezina supruga, koji nam

je bio spretnim vodičem po Pragu i koji se brinuo, da se nije koja izgubila.

Lijepa je bila prijateljska večer u Tyršovom Domu. Na žalost radi lošeg vremena obdržavala se u vježbaonici. Ovdje je jugoslovenski naraštaj podučavao česki u plesanju »kola«, a česki naraštaj pokazao je zato osobitu nadarenost. Duskora je sve plesalo »seljančicu« i razvijalo kolo po prostranoj dvorani. Tu je sada započeo pravi sajam. Izmjenjivali su se traci sa napisima župa i značke, a najdragocenija uspomena našim naraštajkama bile su »čelenke«. »Čelenka« se zove trak, što ga nose česke dorostenke preko čela, kada su obučene u svečanoj odori. Držim da je malo koja naraštajka bez čelenke došla kući.

Kada smo odlazile, donijele su nam naše česke sestrice na stanicu mnogo cvijeća. Bilo je to cvijeće za oproštaj, pa smo ga, i ako veselo, primale sa žalošću u srcu. Kada je vlak krenuo sa praške stanice, bilo nam tako teško, a još veća nas sjeta obuzela, kada smo slušali zadnji pozdrav: »Na shledanou!«

Vlada Tratarjeva:

Spomini na Prago.

Ob odhodu češkoga naraščaja, ki se je l. 1922. udeležil vsesokolskega zleta v Ljubljani, smo si veselo klicali: »Na svidenje v Pragi čez štiri leta! Zdi se mi, da so ta leta jako hitro minula. Ko je bilo sigurno določeno, da se udeleži jugoslovenski sokolski naraščaj zleta v Pragi, smo z velikim veseljem začele zbirati in hraniti denar, da bomo šle v Prago. Zadnje mesece, posebno pa tedne nismo v telovadnici govorili ničesar drugega kot o Pragi in ostale naraščajnice so nas zato imenovalе »Pražanke«. Zadnji teden nam je bil jako dolg, dasi smo imele s pripravami dosti opravila.

Končno je prišel težko zaželjeni petek, dne 25. junija. V Ljubljani se je zbral naraščaj, ki je prišel iz drugih krajev naše države. Dopoldne smo imele izkušnjo, nakar smo pohitele še domov, nato pa na vlak. Med viharnimi vzkliki prijateljev, ki jih ni strašil dež, smo se začeli pomikati iz ljubljanskega kolodvora. S cvetlicami smo okrasili svoj kupe. Dolga vožnja nas je sicer nekoliko utrudila, toda ko smo se bližale Pragi, smo pozabile na vse. Precej dolg predor in že vozi vlak vedno počasneje in hipoma se ustavi. Smo na Wilsonovem kolodvoru. Med sviranjem godbe in navdušenim vzklikanjem Pražanov smo izstopili in v četveroredih odkorakali po mestu. Le približno se spominjam, po katerih ulicah smo hodili, zakaj povsod je bilo ogromno število ljudi, ki so nas z navdušenjem pozdravljali. »Živela Jugoslavija!«, »Živeli Jugosloveni!«, »Na zdar!« Ti klici so nas spremljali tja do šole, kjer smo imeli odkazano stanovanje.

Po kosilu se je začelo ogledovanje Prage. Ves popoldan smo preživele v Tyrševem domu, kjer nam je neki brat v hrvaškem jeziku, da smo

bolje razumeli, razkazoval ogromno stavbo. Kakor se mi zdi, je ta dom predelan in prenovljen iz stare palače, zakaj v reprezentančni dvorani hranijo pod steklom deloma še dobro ohranjene slike, slikane z barvami na stene. V tej sobi hranijo tudi razne vaze in druge dragocenosti, ki so jih dobili češki Sokoli v dar od zunanjih držav — prijateljic. Krasno so urejene tudi druge sobe, predvsem pa kopalnice in telovadnica. Po pravici se Tyršev dom imenuje največji sokolski dom med slovanskimi Sokoli!

Prvo noč, kakor tudi ostale, smo dobro prespale. V nedeljo dopoldne so bile izkušnje. Ker še ni bilo take vročine smo šli na zletišče peš. Šli smo skozi mesto in pri Tyrševem domu smo zavili v park, ki se vzpenja polagoma vedno višje. Nekako sredi pota, obdan od zelenega drevja, stoji Machov spomenik. Kako rada bi bila tu v prvem maju, ko praška mladina pesniku na čast okraši ta spomenik s cvetjem in se veseli ves dan v tem prijetnem parku »Petřin«. Pot se vije dalje, in že pridemo do zidu, ki se imenuje »hladová zed« (gladni zid). Zgradil ga je Karel IV., in sicer zato, da je rešil svoje ljudstvo gladu. Od tu smo takoj na zletišču. Nas, ženski naraštaj, so vedli na člansko tribuno, da smo lahko gledale vaje čeških naraščajnic. Pri tej priliki naj omenim nekaj, kar nas je v začetku zabavalo, a pozneje že jezilo. Komaj smo dobro sedle, že je prihitel od nekod fotograf in nas fotografiral. To se je zgodilo potem še dostikrat in ob različnih prilikah. Pričele so se izkušnje. Tisoče in tisoče naraščajnic je prikorakalo na telovadišče. Kako krasen pogled! Ko so bile vse na svojih mestih, kar je trajalo deset minut, in so vzele razstop, se mi je zdelo kot dolgo polje, pokrito s samimi plavicami. Vsakemu gibu smo sledile z navdušenjem, najbolj pa je ugajala tretja vaja. Pri lokih nazaj se nam je zdelo, da valovi vse to veliko polje plavic ob pihljaju vetra — godbe. Moškega češkega naraščaja nisem videla, ker smo morale iti h kosilu, po katerem smo imele izkušnjo, a le na štetje; godba je bila že odšla domov.

Strel iz topa je naznanil začetek telovadbe. Nastopil je ženski češki naraščaj, za njim pa moški. Po končanih vajah smo korakali s praporom, namenjenim češkemu naraščaju, po telovadišču. Obrazi nas vseh so bili resni, zakaj zavedali smo se trenutka, v katerem se bo s predajo prapora podkrepilo pobratimstvo med češkim in jugoslovenskim naraščajem, ki se je sklenilo na zletu v Ljubljani l. 1922. Med sviranjem godbe je izročil prapor br. Vilfan češkemu naraščaju. Sledile so različne rajalne vaje ženskega naraščaja posameznih žup, nakar je telovadbo zaključila zletna scena: Kdê domov můj. Naenkrat je bilo telovadišče pokrito z vodo, kalužnicami, travo, potem z žitom, ki je valovilo kot ob pihljaju vetra, na sredi pa se je polagoma dvignilo solnce s svojimi zlatimi žarki. Prišli so stari Slovani in opazovali smo njih življenje in zgodovino. Slovanski praznik je. Ko so žanjice požele žito in kosci pokosili travo, so vsi darovali bogovom, a potem se je začelo rajanje in ples. Vse pleše in se veseli.

Tam od daleč prihajajo poslanci od enega rodu k drugemu in se pogovarjajo o slovanski gostoljubnosti, ki vелеva sprejeti pod streho in pogostiti vsakega tujca. Nihče ne sluti v svojem veselju ničesar hudega. V daljavi se pa že kaže velikanska vojska sovražnikov, ki pošlje nekaj mož naprej poizvedovat o slovanski vojski. Nič hudega sluteči Slovani pogoste tujce, ki se vesele z njimi, ko pa že dosti vedo, se odstranijo in dajo svojim četam znamenje za napad. Ogromna sovražnikova vojska obkoli slovansko bivališče, toda Slovani najprej prosijo bogove, da jih varujejo v tej bitki, potem pa se vržejo s podvojenimi močmi nad sovražnike in jih premagajo. Ti sicer iz daljave pretijo, toda njih moč je oslABLJENA za vedno. Iz sto in sto grl zaori pesem odrešenja in veselja: »Kdē domov mŭj«. Vso zletno sceno je spremljevala godba.

Dasi smo se vozile v avtomobilu, smo vendar zamudile akademijo v Obecnem domu. Vozile smo se več kot eno uro, zakaj povsod se je bilo treba ustavljati in čakati. Kar je bilo telovadnih točk, so vse izpolnili jugoslovenski naraščajniki in naraščajnice. Prijetno nas je presenetila neka operna in koncertna pevka iz Sofije, ki je med drugimi pesmimi zapela slovensko: Jaz sem slovenska deklica ... in pa dve srbohrvaški. V velikem navdušenju smo ji ploskali, zakaj izgovarjala je tako razločno bodisi slovensko bodisi hrvaško besedilo, da jo je bilo veselje poslušati. Imele smo veliko srečo, da smo kot zadnjo točko programa slišale svetovnoznani Ševčikov kvartet.

V ponedeljek dopoldne nam je bilo do 10. ure dovoljeno razgledovanje mesta. Razdelile smo se v več skupin. Skupina, v kateri sem bila jaz, je krenila malo okrog šole, v kateri smo stanovale, ker smo si hotele ogledati okolico jako natančno. Šle smo skozi park in že smo bile pri Wilsonovem kolodvoru. Kmalu pridemo do velike stavbe, kjer je bilo mnogo ljudi. Bil je Narodni muzej. Spomnila sem se, da je bilo v soboto, ko smo šli v povorki v šolo, polno ljudi po stopnicah. Ko smo si ga od zunaj ogledale, smo krenile po Václavskem trgu, kjer stoji na zgornjem koncu, blizu muzeja krasen spomenik sv. Václava. Pred muzejem je velik vodnjak, ki v treh vedno večjih stopnjah izliva svojo vodo in je vzbudil pri nas, tujkah, veliko pozornost. Deseta ura se je bližala in hitele smo domov. Dasi smo bile šele dva dni v Pragi, smo se v našem okraju že spoznale in smo brez vodnikov vedno prišle tja, kamor smo bile namenjene, včasih sicer po nepotrebnih ovinkih, kar nas pa ni prestrašilo. Ob pol 11. uri smo šli v pravoslavno cerkev s prapori na čelu, kjer smo imeli Vidovdansko proslavo.

Popoldne smo nekaj časa kupovale razglednice in druge malenkosti, seveda vse v bližini šole, kamor smo se vrnile po obedu. To smo se smejali v trgovinah, ko se včasih na noben način nismo mogli razumeti. Povsod so nas izpraševali kako nam ugaja Praga, toda na žalost smo jim odgovarjale le z »velmi«, »moc«, dasi bi bile rade še toliko družega omenile. Ob pol 5. uri smo imele izkušnjo z godbo na zletišču. Kēr je bila

izkušnja zgodaj in smo hitro končale, smo lahko v miru pojedle večerjo v nekem hotelu na Václavskem trgu, nakar smo se podali v Vinohradsko gledališče. Od zunaj je podobno ljubljanski Operi, kakor so si sploh skoro vsa gledališča podobna, kar se pa notranjosti tiče, meni ljubljanska Opera mnogo bolj ugaja, seveda je vinohradsko precej večje. Igrali so: Smrt majke Jugovičev. V prvem hipu sem bila celo nejevoljna, zakaj želela sem si videti in slišati »Prodano nevesto«, ali pa sploh kako češko opero. Toda tudi s tem sem bila takoj po prvih scenah zadovoljna in vznemirjena, zakaj igrali so tako krasno, da nam je seglo v dno srca. Hitele smo domov, da se dobro naspimo, naslednji dan nas je namreč čakala večurna povorka in javni nastop popoldne.

Zjutraj zgodaj smo se začeli pripravljati, da odkorakamo v Sokolsko tržnico, kjer se je začela povorka. Ker je malo deževalo, smo vzele plašče, kar nam je bilo pozneje, ko je sijalo solnce, v veliko nadlego. Razvila se je veličastna povorka, koji na čelu je šel jugoslovenski naraščaj. Preden smo odkorakali, je dobil vsakdo lipovo vejico, da je z njo lahko odzdravljaj. Povorka je šla v redu, a na obeh straneh ulic in trgov so stale nepretrgane množice, ki so z neprestanimi vzkliki pozdravljale mimo korakajoče Sokoliče in Sokoličice. Skoro vse hiše so bile v zastavah in iz posameznih oken je valovilo ob pihlaju vetra nešteto malih zastavic, ki niso bile samo češke, ampak tu pa tam tudi jugoslovenske. Tisti, ki so tako srečni, da stanujejo v ulicah, po katerih gre povorka, nas pozdravljajo iz oken, balkonov; še celo po strehah tri- in štirinadstropnih hiš je polno gledalcev. Tu in tam nas obsipljejo s cveticami, ki nas pa večinomoma ne dosežejo, ker so ulice preširoke. Z žalostjo pogleda ta ali ona za cvetlico, a iz vrste ne sme nihče in roža ostane na cesti. Povorka se vije dalje med nepregledno množico ljudi mimo Narodnega divadla ob Vltavi in že se približujemo Radnici (magistratu), kjer gleda povorko predsednik republike g. Masaryk. Ukazano nam je bilo, da moramo zadnjo ulico preiti mirno in pred prezidentom zaklicati trikratni »Ždravo!« Toda v svojem navdušenju smo pozabile na povelje, zakaj zdelo se nam je, da bodo ljudje užaljeni, ako jim ne bomo odzdravljali. Šele tik pred Masarykovo ložo smo se umirili in v pozoru defilirali, nakar smo se postavili pred Radnico v špalir češkemu naraščaju. Mimo nas je korakal moški naraščaj, razdeljen po župah, njemu pa so sledile naraščajnice istotako razdeljene. Na čelu vsake župe so nosili naraščajniki prapore posameznih društev. Začudilo nas je, da so v nekaterih župah tudi naraščajnice nosile prapore. Vse cvetlice, ki smo jih dobili med potjo, smo zmetale češkemu naraščaju, ki jih je z veseljem lovil. Po par urah je bila povorka končana in občudovanja vredni so ljudje, ki so toliko časa stali na enem mestu in pozdravljali.

Popoldne je bil javen nastop, na katerem je jugoslovenski naraščaj prvič nastopil. Ko je odkorakal češki moški naraščaj, smo šle me, ženski naraščaj noter. Zdi se mi, da smo se kar izgubile na telovadišču, kjer je

prostora za 15 tisoč telovadk, a nas je bilo le 72. Nastopili smo s posebnimi vajami zato, ker je naš kroj drugačen od kroja čeških naraščajnic. Po končanih vajah smo ob viharnem ploskanju odkorakale. Za nami so nastopile naraščajnice, in sicer tiste, ki v nedeljo niso mogle nastopiti. Tudi teh je bilo kot v nedeljo čez 14 tisoč. V nekem češkem listu sem čitala prihodnji dan kritiko, da smo delale dobro, najbolj pa je ugajala 4. sestava, to je skupinska vložka. — Peljali so nas na glavno tribuno, od koder smo gledale ostalo telovadbo. Sedeli smo prav pod Masarykovo ložo. Tudi v nedeljo smo po predaji prapora šle na glavno tribuno; in prvo kar je bilo, smo si ogledali g. Masaryka. Sprva smo ga skrivaj pogledovale, potem pa nam je neki Čeh rekel, da ga v tem slučaju ne glede na neolikanost lahko opazujemo. Obdan od državnikov in Sokolov je sedel v loži in s prijaznim smehljajem sledil vsakemu gibu telovadcev. Kakor v nedeljo, je bil tudi v torek nastop žup, toda žalibog je ravno med to točko začelo deževati, tako da je nekaj ljudi že odšlo domov. Kmalu je nehal dež in lahko se je vršila zletna scena, katere pa nisem videla, ker smo hitele domov. Morale smo se še preobleči za akademijo v Tyrševem domu, kjer nismo smele biti v telovadnem kroju, a slavnostnega nimamo. V Tyrševem domu akademije ni bilo, a bil je le koncert. Že zgodaj pa smo se vrnile domov, polne lepih vtiskov tega dne.

V sredo smo si ogledovale mesto in kupovale. Naša skupina se je podala na Petřin in med potjo smo se pred Machovem spomenikom slikale. Na Petřinu smo šle v takozvani labirint in 60 m visok razgledni stolp »Rozhledna« imenovan. Ker pa je bilo megleno in deževno, nismo mnogo videle. Odtod smo krenile na Hradčín, od koder je najlepši pogled na Prago. Ura je bila že 12 in ogledale smo si samo nemško in špansko dvorano, dočim nismo videle onega dela gradu, kjer so shranjeni spomini češke zgodovine. Kako krasno mora biti v španski dvorani zvečer, ko jo razsvetljuje nad tritisoč žarnic, ki odsevajo v velikih stenskih zrcalih! Kakor nam je povedal neki gospod, je to največja dvorana v Evropi, katere ne podpira noben steber. Dolga je 48 m, široka 24 m, a visoka 12 m. V gradu z razgledom na mesto je dosedaj prebival prezident Masaryk, ki se je preselil sedaj v svojo vilo.

Popoldne smo hodili po mestu in pot nas je privedla zopet mimo Národnega Divadla. Ponosna stavba narodnega gledališča, zidana v čistem slogu italijanske renesance, se dviga ob Vltavi in po pravici se imenuje: Zlatá kaplička nad Vltavou. To gledališče je sezidano iz dobrovoljnih prispevkov češkega naroda l. 1883. V njem so se igrale Smetanove opere, izmed katerih je »Libuša« najbolj zadivila ljudstvo. Gledališče je bilo sezidano že l. 1868., toda pozneje ga je porušil požar in leta 1883. so postavili tako kot je še sedaj. Poleg Smetanovih pa so se tu igrale tudi opere in drame drugih narodnih skladateljev oziroma pisateljev. — Od tu pridemo do Radnice, v gotskem slogu zidanega poslopja, sedeža raznih uradov. Tujce zanima predvsem staročeška ura »Orloj«

iz 15. stoletja. Kadar bije, se prikaže vseh 12 apostolov, ki se priklanjajo pred občinstvom. Jako mi je žal, da tega nisem videla. Pred Radnico se razprostira »Velké náměstí«, kjer je 21. junija 1621. izkrvavelo 27 čeških plemičev, ki so se uprli, a upor je bil v usodni bitki na Beli gori 1620. udušen. Na sredi tega trga pa stoji mogočen Husov spomenik. Pri Radnici veže staro mesto z novim gotiška veža iz konca 15. stol. imenovana: »Prašná brána.«

Zvečer smo bile zopet v Tyrševem domu, kjer je bil poslovilen večer. Ker smo zašle preveč na desno, smo morale iti po Karlovem mostu, kar me je pa razveselilo, da sem si vsaj malo ogledala ta najstarejši most čez Vltavo, ki so ga, kakor pravi pravljica, zgradili iz jajc, da je močnejši. Od tu je krasen pogled na Hradčín in v daljavi se vidi malo Vyšehrada, starodavnega sedeža čeških knezov. Karlov most veže Malo Stran na levi Vltave z Starim mestom na desni. Krasi ga 30 soh, postavljenih v 18. in 19. stol. Na obeh koncih se dvigajo gotiške prehodne veže z okusnimi okraski.

Presrčno je bilo slovo od češkega naraščaja in videti je bilo splošno zamenjavanje znakov, trakov in vsega, kar je bilo mogoče zamenjati.

V četrtek do 11. ure nam je bilo dovoljeno si še nakupiti vse potrebno za pot. Vedno bolj se je bližala ura odhoda in mi smo hitele na kolodvor, dasi bi bile še vse rade ostale v Pragi vsaj še teden dni. Na kolodvoru se je zbralo mnogo ljudi, ki so nas prišli zadnjikrat pozdravit. Smo že v vagonih. Skoraj se bo začel pomikati vlak in odvedel nas bo iz Prage, ki se bo šele sedaj odela v sokolsko odejo in ki bo doživela toliko nepopisnega navdušenja. Vlak se počasi premika »me nočemo nazaj«, toda vlak vozi vedno hitreje, s solzami se poslavljamo od Prage in Pražanov-Sokolov, ki so pripomogli, da se tako navdušene vračamo. Sedaj se jokamo od žalosti kakor smo se prvi dan od navdušenja. Le polagoma smo se umirile, toda z mislijo: »Sedaj se vračamo domov, a čez 6 let se vrnemo kot članice in člani v Prago, prestolico Slovanstva in Sokolstva.«

J.:

7. Glavni zletni dnevi.

Sijajno uspelim dnevom sokolskega naraščaja so sledili trije glavni zletni dnevi 4., 5. in 6. julija, ki so zaključili VIII. vsesokolski zlet, to dozdej največjo in najveličastnejšo sokolsko prireditev.

Jugoslovenski Sokoli — člani in članice — smo se pripeljali v Prago v sedmih posebnih vlakih, deloma v petek 2. julija, deloma v soboto 3. julija. Bilo nas je vseh nad 4000. Tudi naša vojska je bila častno zastopana: 60 gojencev vojne akademije iz Beograda, 80 mornarjev in 200 mož pešadije v polni vojni opremi in 50 mož vojaške godbe. Vojsko je spremljalo tudi več višjih častnikov, med njimi nekaj generalov. Našo

vlado so zastopali na zletu štirje ministri. Doslej še na noben vsesokolski zlet v Pragi niso prišli jugoslovenski Sokoli v tako velikem številu. Ker pa je proglasilo jugoslovensko Sokolstvo letošnji praški zlet tudi za svojega in ker so bratski češkoslovaški Sokoli prihiteli v jako velikem številu na naš I. jugoslovenski vsesokolski zlet v Ljubljano 1. 1922., je bila vendar naša dolžnost dokazati tudi z našim obiskom v Pragi »vernost za vernost«. In potem smo se vsi jugoslovenski udeleženci jako dosti naučili v Pragi in se še bolj navdušili za Sokolstvo. Dobro je, da nas je bilo mnogo v Pragi, ker to bo našemu Sokolstvu samo v korist. Tudi za naš naraščaj bi bilo dobro, da je šel v Prago na naraščajske dni v mnogo večjem številu, ali kaj hočete, Praga je precej daleč in pri tem pridejo v poštev različne težkoče in ovire. Tudi članov in članic bi bilo lahko še več, posebno v kroju. Kadar gremo na take sokolske prireditve, moramo biti vsi v kroju, ker je kroj naš ponos, in to velja seveda tudi za naraščaj. Tako pa se vidi, kot da se nekateri celo sramujejo kroja, ali pa ga nočejo obleči, da so bolj svobodni. Ne eni ne drugi niso pravi Sokoli; v bodoče taki ne bodo šli na sokolske zlete kot Sokoli, pa tudi taki ne, ki so leni, zanemarjeni in ne marajo varčevati z denarjem, da bi si nabavili sokolski kroj, nasprotno pa ga trošijo za nepotrebne stvari. Sokol mora biti v vsakem oziru Sokol, na svojem mestu in discipliniran. Tak mora biti tudi naraščaj, zanj velja to še v večji meri.

Pustimo ta razmotrivanja in vprašanja za bodoče in se vrnimo k zletu.

Na zlet, kot sem že omenil s številkami, je prišla tudi naša vojska, ki je ob tej priliki prvič stopila na bratska nam češkoslovaška tla. S tem smo Jugosloveni dokazali še očitneje svoje neomajno prijateljstvo, ki ga imamo do češkoslovaške republike in njenega naroda.

Da je Praga sprejela jugoslovenske Sokole in našo vojsko z nepopisnim navdušenjem in bratskim srcem, mi ni treba posebej povdarjati. Kako znajo sprejemati bratje Čehoslovaki predvsem svoje slovanske goste, že vedo povedati tudi naraščajnice in naraščajniki, ki so bili v Pragi.

Razven nas je prišla v Prago majhna delegacija bolgarskih »Junakov« v civilu (na Bolgarskem še nimajo sokolske organizacije, ampak telovadno združenje, ki nosi naslov »Junak«). Prišli so dalje z lepim zastopstvom lužiški Srbi in ruski Sokoli; v velikem številu so nameravali prisostvovati zletu tudi Sokoli iz bratske nam zemlje Poljske, toda te je zadržala doma nestrpnost katoliške cerkve. Papeški nuncij je namreč zagrozil, da bo vsak poljski Sokol, ki se udeleži zleta v Pragi, izobčen iz cerkve in glej čudo, poljske oblasti jim zato niso dale potnih listov za potovanje v Prago. Prišla je v Prago le peščica poljskih Sokolov. Tudi slavnemu poljskemu narodu se bodo zjasnila vremena in k temu bo pripomoglo mogoče največ ravno Sokolstvo, ki se je začelo na Poljskem lepo razvijati.

Na zlet so prihitela tudi zastopstva najrazličnejših evropskih držav in poedinih mest ter telovadnih organizacij. Številna evropska mesta kot London, Paris, Bukarešta itd. so se odzvala vabilu praškega mesta in ČOS na zlet. Da vidijo in poročajo svojim ljudstvom o velikanski slovanski olimpijadi — da nazovemo tako praški zlet — prihitelo je v Prago čez 200 novinarjev iz najrazličnejših držav in vsi so bili očarani in presenečeni o veličastnosti zleta. Potom vseh velikih svetovnih časopisov se je razširila slava sokolska po vsem svetu, slava ljubezni, bratstva in svobode, slava ljubezni do velikega slovanskega rodu, slava iskrenosti, prijateljstva in ljubezni do vsega človeškega rodu.

Pred prvim zletnim dnevom, 3. julija, se je vršil ustanovni sestanek »Slovanskega Sokolstva«. Zgodovinske važnosti je bil ta sestanek, ker je bila na njem definitivno ustanovljena slovanska sokolska zveza »Slovansko Sokolstvo« (SS). (Glej poročilo na strani 131.)

V svečanem razpoloženju, okrašena s tisoči in tisoči zastav in zastavic, s cvetjem in zelenjem, zvečer razsvetljena z morjem lučk, je sprejemala Praga navdušeno vedno nove in nove tisoče Sokolov in Sokolice s svojim sokolskim srcem. Brez vsakršnega razburjenja, brez krika in vika, brez posebnih nesreč se je vršil promet v tem več kot polmilijonskem mestu, ki se je pomnožilo v zletnih dneh s pol milijona gostov... Gledali in občudovali smo do podrobnosti točno izvedeno ogromno organizacijsko delo zleta in nehote smo se vdali prijetnim mislim, — ko bo pri nas tako!

Osmi vsesokolski zlet ni obsegal samo telovadnih nastopov; z njim so bile zvezane različne in številne umetniške, prosvetne in gospodarske prireditve. V vseh gledališčih so se vršile slavnostne predstave, na koncertnih prireditvah so nastopali najboljši češki umetniki, bilo je več razstav, izmed katerih naj omenim ono češkoslovaških legijonarjev. — Sokoli smo se poklonili na pokopališču manom ustanoviteljev Sokolstva Tyrša in Fügnerja, položili smo vence na grob nepoznanega vojaka in na spomenik velikega Čeha-mučenika Jana Husa. In kdo bi našteval še številne druge prireditve in svečanosti v glavnih zletnih dneh!

Kljub vsej veličastnosti mesta Prage, kljub zanimivostim in lepoti so bile vendar naše misli zunaj mesta, na prostoru, kjer bodo pokazali Sokoli in Sokolice skoz tri dni sadove svojega resnega in vztrajnega vežbanja.

Strahovy lomy! Poznate jih že: Velikanski stadion, največji na svetu, tribune, oblačilnice, restavracije in še sto drugih reči.

Tu sem so se pomikale v nedeljo 4. julija — prvi zletni dan — ogromne množice ljudi in napolnile zletišče. Do 150.000 gledalcev je zavzelo svoje prostore. Točno ob 2. je stopil v svojo ložo na glavni tribunni predsednik češkoslovaške republike dr. Masaryk s sokolskim znakom na suknjiču. Kraj njega so zavzeli prostore ministri, zastopniki tujih držav, evropskih mest in drugi odličniki. Zagrmel je top, začela je telovadba...

Skozi širok, štiridelen vhod nasproti glavne tribune so prikorakale na ogromno telovadišče nepregledne čete Sokolov in Sokolic, druga za drugo, točno po sporedu in so izvajale vaje s sokolsko natančnostjo in strumnostjo. Na načelniškem mostičku nad glavno tribuno je stal načelnik ČOS br. dr. Vaniček z zastavico v roki in vodil telovadbo. Javno telovadbo so otvorili člani vzhodnočeških žup (3000), ki so izvedli krasne skupinske vaje. Za njimi so nastopili, burno pozdravljeni, starejši Sokoli iz vse republike okrog 5000, in sicer z vajami s palicami. Iz temnih oblakov se je vtil med silnim vetrom dež, toda vztrajali so na svojih prostorih in vztrajala je stotisočglava množica... Tako zahteva sokolska disciplina, ki je našim bratom Čehom v krvi in mesu in ki si jo mora pridobiti tudi naše Sokolstvo. Sledila sta mogočna nastopa članic in članov s prostimi vajami na razmočenem in z lužami pokritem telovadišču; vsakih nad 14.000, kolikor je bilo pač prostora. V trajnem spominu ostanejo vsakemu gledalcu krasne, nepopisne slike iz prostih vaj. Nato so nastopile članice (1536) z vajami na 256 gredeh, telovadbo pa je zaključil nastop zapadno-čeških sokolskih žup v zletnem prizoru »Mesto solnca«, nakar so še mogočni veletoki Sokolstva in občinstva zopet vplivali v Prago.

Naj še omenim, da so prinesli naraščajniki po nastopu starejših članov na zletišče košarice, v katerih so bili zaprti golobi. Košarice so odprli in hipoma se je vzpela nad zletiščem velika jata golobov, ki so odleteli na vse strani po češkoslovaški republiki s pozdravi Sokolstvu in narodu. — Vtisk, ki ga je zapustil prvi glavni zletni dan, je bil nepopisen. V vseh oddelkih je nastopilo do 50.000 Sokolov in Sokolic in njihovi nastopi so tako prevzeli in navdušili občinstvo, da je vztrajalo do zadnjega, čeprav so bili skoro vsi premočeni do kože. Kot da smo gledali nepojmljive čudeže... Vihar navdušenja je spremljal vsak nastop.

5. julija ob dveh popoldne se je vršila na zletišču druga javna telovadba, kateri je prisostvovalo zopet okrog 140.000 gledalcev. Ta javna telovadba je bila določena v večini za nastope gostov. Nastopili so ameriški Sokoli, Poljaki, Rusi, Francozi. Nepopisne ovacije sta doživela jugoslovensko Sokolstvo in jugoslovensko vojaštvo. Nastop jugoslovenskih Sokolov in Sokolic je vodil savezni načelnik br. Murnik. Nastopilo je 16 telovadcev s hkratnimi vajami na štirih bradljah, 272 Sokolov in Sokolic s šestnajstoricami, 9 telovadcev s turškim plesom in 36 telovadcev z Murnikovim »U boj«. Kot pri nastopih naših Sokolov in Sokolic je bilo veliko navdušenje množic tudi pri nastopih naših vojakov. Nastopilo je najprej 60 gojencev vojne akademije iz Beograda z vajami s puškami, ki so predstavljale boj za osvobojenje; nato je nastopilo 80 mornarjev z Murnikovim »Naprejem« in končno 200 vojakov-pešakov v vajah s puškami. Vsi so jako dobro rešili svojo nalogo. Nadalje so nastopile na ta zletni dan nove armade češkoslovaških članov in članic s prostimi vajami.

Prekrasna zletna scena »Kdč domov můj« je zaključila spored drugega zletnega dne.

Za zaključek in obenem višek vsesokolskega zleta je bil določen tretji zletni dan, dne 6. julija, praznik češkega narodnega svetnika in mučenika Jan Husa. Bil je za Prago praznik, kakršnega še ni doživela. Vse mesto je bilo na nogah. Sokolstvo v kroju se je zbiralo na Vinohradih k slavnostnemu sprevodu, ki je začel ob 8.30 dopoldne. Nad pol milijona ljudi je tvorilo na ulicah in trgih špalir za sprevod, ki je trajal ob nepopisnem navdušenju skoro tri ure in v katerem je korakalo čez 50.000 Sokolov in Sokolic s številnimi prapori in godbami. Najbolj veličastni prizori s sprevoda so bili na Staromestnem trgu, kjer je Sokolstvo defiliralo pred predsednikom dr. Masarykom in se poklonilo pred spomenikom Jana Husa.

Popoldne se je vršila zadnja javna telovadba na zletišču, kjer je zopet nastopilo do 50.000 Sokolov in Sokolic, ki so ponovili v glavnem spored nedeljske javne telovadbe. Telovadbo in sploh vsesokolski zlet je zaključila impozantna in vsem gledalcem nepozabna poklonitev češke in jugoslovenske vojske prezidentu Masaryku.

Zvečer so se vršile v mestu številne poslovilne prireditve. Mesto je bilo — kot vse zletne dni — bajno razsvetljeno. Posebni vlaki s čekoslovaškim in jugoslovenskim Sokolstvom so začeli zapuščati zlato Prago.

Zlet je končan. Zadnji pozdravi, polni navdušenja in bratstva nas spremljajo ob odhodu...

Zdravo zlata Praga, zdravo VIII. vsesokolski zlet!

Dr. VIKTOR MURNIK:

O nečem, što je nakon rata još potrebnije nego bejaše pre.

Skladnost telesnih i moralnih sila.

ako je dakle potrebno, da se vežba dvoje: vežbati treba telesne sile, vežbati i druge sile što vladaju telom a nazivljemo ih moralne sile. Bez njih ne možeš da postigneš telesne spretnosti, kako ne možeš ni bez tela.

Telesne i moralne sile ne mogu na ovome svetu jedne bez drugih ništa. Treba je tela i njegovih sila, da se moralne sile uopšte uzmognu kamo upreti. Ali i moralnih moći je treba, da mogu telesne pravo delovati.

Tā već zato treba nešto volje, da se premakneš, da učiniš par koraka. Treba volje, i ako to ne osećaš, treba je i ako ne govorimo o njoj, kod

onih, koji već znadu hodati. Oni već znadu hodati, i skoro nesvesno, bez osetljiva napinjanja volje, a i bez osetljiva napinjanja mišica premiču noge. Navikli su hodanju. Nego navikli su hodati samo nekoliko vremena bez uporabe posebne volje. Prekoračimo li pako tu meru vremena, već je treba volje, i vazda više je treba, da svladamo umor, što ga je prouzročio nenavikli dalji hod. Eto, tu već deluje moralna sila, koja svladava umor i umornost. Tu treba već volje, da, tvrde volje.

Tvrdu pako volju treba da imaš za svaki cilj, koji nisi navikao postizati. Dete, koje se uči hodati, treba da napinje telesne i živčane sile. I u obrtu, što ga učiš, treba, tako reći, prohodati. Da i tu prohodaš, nužno je, da napneš jako telesne sile i živce, treba tvrde volje. I da pravo kažemo, mora čovek, koji teži za napretkom, da vazda iznova prohoda; prohodati mora u svakoj stvari, koja mu je koliko-toliko nova: istinski napredan čovek mora da se vazda uči i vežba.

Strah može da poveća volju i jakost.

Muha u muholovci.

Pa pogledajmo izbliza, što je s voljom, s moralnim silama.

Čovek ne bi verovao, kako mogu nekoje prilike da podvostruče, podeseterostruče, da, postoterostruče silu.

Promatrao sam nekoč muhu, koja se bila ulovila u muholovku. U smrtnome strahu nastojala je na svu silu da se reši lepila, koje bejaše namazano na prutiću. Sažalila mi se, koliko se god to može pričinjati kome čudno i smešno. Čačkalicom sam muhu uzeo sa lovke. Ali na njenom telu bejaše još toliko lepila, da još nije bila rešena smrtno opasnosti. Silnom silom mahala je krilima, pokušavala da makne nožice. U ruci, kojom držah čačkalicu s muhom, osećao sam tu silnu snagu smrtnoga straha. Mahala je jako i hitro krilima, da su vibrirala, da su se tresli moji prsti. Strah od smrti, ili, ako hoćete obratno: nagon za življenje, usaden u svako živo biće, gnao je muhu, da postoterostruči volju i jakost. I spasila se!

Ne strah, nego postavljeni cilj neka te napred žene.

Pri tebi nije toga straha, da ti umnožava volju i jakost. Ti moraš strah da nadomestiš drugim: postaviti si moraš cilj, i što veći bude taj cilj, to dalje ćeš doći nastojeći svim silama da ga postigneš.

Veliki cilji čine čudesa. Svi veliki muževi išli su za velikim ciljevima. Imajući cilj vazda pred očima, kako da do njega stoji njihov život, neprestance i sve više čeličili su volju i moć, dok ga god nisu postigli, zatim su si postavili još viši cilj, išli su za njim, kako da bi im sada i do njega stajao život. I uistini njihov je život skopčan s tim ciljem, u tom smislu naime, što bi im život bio bez vrednosti, jednak smrti, ako ga ne bi postigli.

Mnogo je pozvanih za velike ciljeve.

To su veliki muževi. To su oni, koji su odabrani između stotina pozvanih. I pozvanih je mnogo više nego se misli. Ali većina niti ne čuje toga poziva. Kao u tami su, i ne vide svjetla, za kojim treba da idu. A ima ih, koji čuju taj poziv i vide svjetlo, ali se okrenu od njega na stranu, u tminu. Ima opet drugih, koji vide svjetlo, upute se prema njemu, ali smalaksaju već u početku ili u sredini puta, ili se čak tik pred ciljem okrenu u tamu, izgube cilj, volju i silu. Drugi su opet, koji ne izgube cilj s vida i imaju volje i jakosti da ga postignu, ali cilj je tako daleko ili je tako visok, da ga ne može postignuti jedan sam čovek u kratko doba čovečjega života. Pa dođe drugi, pozvani i odabrani, da nastavi tamo, gde je predašnji pozvanik zaostao. Samo prečesto ih treba cela vrsta, koji rade jedan za drugim za isti cilj, dok ga napokon poslednji u vrsti ne postigne. Tako se vrši napredak u svetu.

Najmanji cilj, što ga možeš i moraš da imaš.

Onoj velikoj većini ljudi, koji nisu pozvani za velike stvari, ili se ne osećaju da jesu, ide ipak, u nekom smislu, za življenje. Ako nisi za velike stvari, moraš bar da toliko postigneš, da postaneš jednak drugima, koji nešto znadu te si tako služe kruh i tako mogu ostati na životu. Ljudma je dakle i do života, bar do takva života, koji je većini ljudi vredan da se tako imenuje. Da si ga stvore i stvaraju, to je cilj one velike većine. Bar taj cilj moraš imati. Ali i za nj treba tvrde volje, hoćemo li da ga postignemo i neprestano iznova postizavamo. I da taj najmanji cilj postigneš, moraš hteti, inače nema ti života. I u tom smislu mora, da te žene strah, strah te mora biti nevredna života, koji je jednak smrti za svakoga čoveka, u kojem je koliko toliko zdrave jezgre.

Gledamo li na to, smemo reći, da se učimo pridobivati svagdanji kruh tako, kako da smo svaki dan u smrtnoj opasnosti. Pomisao, da je dandanašnji opstanak vse to teži i teži, mora da ti umnožava sile.

Muha veselo leta naokolo i bez rada nađe si kruh, ako se gdegod ne ulovi na lepak; čovek borme ne može. I naučnik je nekako u sličnom položaju, kako muha na čačkalici u mojoj ruci. Tako se ti hvataš ispočetka okolo svoga posla, kako da bi bilo lepak oko tvojih ruku. Od svega lepila ne može da te reši majstor sa svojim poučavanjem, kako nisam mogao ni ja da sasvim očistim muhu. Treba da sam napneš sve sile, da se rešiš lepila svoje nespretnosti i sviju zapreka svoga neznanja, da uzmogneš zatim prosto i veselo, osećajući svoju silu i svestan nje, poretiti u svet, kako ona muha, koja se je sama očistila svega lepila. Sama se ga je rešila, kad sam joj pomagao, da je to uopšte mogla učiniti. I tvoj ti majstor danomice namiče uvete svojim poučavanjem, da se možeš sam čistiti, to jest vežbati se i učiti.

Svaki primer šepa.

Nego ti ćeš reći: »Ako budeš svaku stvar radio tako, kao da si u smrtnoj opasnosti — hvala lepa za takav rad i za takvu pouku; takav život ne bi bio zaista vredan života!«

Zaista, svaki primer šepa. Ta, ako bi bio primer potpun, ne bi ni bio primer, nego bi imali tada dva sasvim jednaka položaja. Primeri nam dobro posluže, da jasnije vidimo, o čem se radi. Manje jasnu stvar porađujemo s drugom, što više sličnijom, već jasnom stvarju. Onim što je zajedničkoga i onim što je različna, razjasnimo si onda manje jasnu stvar.

Kod našega primera jasno je, da je treba da muha napne sve sile, da se reši lepka i da uteče smrti, i da joj strah pred smrću poveća sile. Baš tako, kako je jasno — da se poslužim još bližim primerom — da bi, pa bio ti još toliko umoran i gotovo iznemogao, najedamput dobio nove sile, da ti iznenada prileti u susret podivljali konj ili čak pobešnjeli bik: jej, kako bi te nosile noge, koje si prije jedva micao.

Eto vidiš, tu gde spoznaš neposrednu i jasnu opasnost, probudi se u tebi namah izvanredna volja, da napneš sile do skrajnosti. Onde pako, gde se ti, mali Jovo, učiš, da uzmogneš kao veliki Jovo živeti, pričinja ti se, da ne treba napinjati sve sile. Ta, misliš si, pre nego postanem veli Jovo, imam još dovoljno vremena, i ne će me vešati, ako učinim štogod zlo. Ali vreme teče, ništ' ne reče, pa od maloga Jova, koji je imao celo vreme dosta vremena za lenost, postane veli Jovan, koga bije nevolja.

(Nastavitće se.)

Prapor, ki ga je poklonil jugoslovenski sokolski naraščaj čehoslovaškemu ob priliki VIII. vsokolskega zleta v Pragi.

IGOR VIDIC:

Praški utrinki

Minul si sen slovanski...

Zopet smo doma in na naše duše lega fini prah vsakdanjosti, siva megla vsakdanjega življenja. A ko zasanjamo v noč, se nam prikažeš zopet, Praha zlata, v vsem svojem sijaju in blesku. Kot zlata bajka se nam zdiš, začaran grad za tremi vodami, kot pesem izza gora...

V duši pa vstajajo podobe teh nepozabnih dni, male sličice, prizorčki polni nežnosti in ljubavi.

* * *

Po češki zemlji drvi naš vlak, okrašen s cveticami, kakor svatbeni vozovi bogate neveste. Narod ob progi nam maha in kliče pozdrave iz dna srca. Sredi kopice otrok stoji mlada mati z dojenčkom na rokah. Otroci mahajo, kličejo. In malo dete v materinem naročju je nemirno, pijano veselja in še nepoznane radosti. In mamica prime dete za nežno, drobno ročico ter mu jo vodi v pozdrav...

* * *

Zvečer na Vinohradih. Hotel Beranek. Velika, nabito polna dvorana. Oziram se po prostoru. Star, sivolas češki Sokol me zapazi. Obe roki mi nudi v pozdrav. In že sedim poleg njega pri mizi, še brat Rus se nam pridruži. »Slavjansko omizje« se smehlja Čeh. Govorimo vsak svoj jezik, vpletamo besede slovanskih jezikov — govorica je grozna mešanica. A razumemo se, saj se razumejo srca in duše...

* * *

Na mostu nad Vltavo stojim, zatopljen v misli. Pozno je že. Oddaljeni zvoki šumnega življenja, polnega luči in smeha, priplavajo do mene le še kot bežni tihi zvoki. V noč strmi Hradčín mrk in teman. In zdi se mi, da vidim na obzidju bele visoke postave, ki strmijo zavzete na to mlado, krepko življenje v starem mestu. Vile so to, vile slovanskih dežel, ki zborujejo v nočni tišini, Rojenice, ki tko in predejo usodo našo. In sredi belih svilolasih družic vidim vitko postavo Majke Slave. Njene sinje oči so polne svetlih solz, solz radosti. — In z belo roko blagoslavlja mesto in svoj rod...

* * *

Telovadišče! Tu slutiš antično veličino in smelost. Tribune rastejo v nebo. In glava pri glavi. Stotisoči. In še vedno se vali reka občinstva, pobožnih romarjev k svetišču Moči, Lepote in Resnice. Oči teh romarjev sijejo v čudovitem blesku, v očeh mladine so se vžgale zvezde. Bratarreditelja vprašam po blagajni — za ramo me prime ter me povede notri. Na članski tribuni sem. Bratje Čehi me pozdravljajo, stiskajo mi roko. In resnično smo le ena velika rodbina. Nakrat — buren vihar navdušenja.

Tribuna zavalovi kot žitno polje v vetru. V predsedniško ložo je stopil On, ljubljenec svojega naroda, učenjak svetovnega slovesa — T. G. Masaryk. In na prsih junaka, državnika, učenjaka, jeklenega značaja, ki ga obožava narod in občuduje ves svet se blesti — sokolski znak!

* * *

Zletna scena! Poezija neskončne toplote in miline! Umetnina, porojena iz vročih ljubečih src, ki jim gori na dnu duše kot večna luč beseda, ki jo je učila mati dete: »Mà vlášt, mà vlášt!...«

Potoček teče po livadi, metulji obletavajo cvetlice, žitno polje se razcveta v solncu. Češki narod prihaja, bojovníki, rodbine, poljedelci. Na belem konju jih vodi praotec Čeh. Prva brazda se zareže v plodno zemljo, kleno zrno je rodilo zlate sadove. Prihrumijo sovragi, črni in rdeči besi in krvniki. Kot listja in trave jih je. In junaki popustijo rovnicu in koso, poprimejo za ščit in opašejo meč. S truščem se spoprime vojski. In ko bežijo sovražne trume, zbegane in v neredu, nas pretrese po vsem telesu. Oči se mi zameglijo, obrnem se vstran. Star češki Sokol za menoj opazi moj odznak. Molče mi položi roko na ramo in nemo, brez besed stojiva do konca...

* * *

Povorka! Gozd praporov, morje sokolskih košulj. Kakor veletok se vije povorka skozi mesto. Okrog nas glava pri glavi, krik do nebà. V morju rož tónemo...

* * *

Pred Husovim spomenikom stojimo. Več kakor tri ure traja mimohod sokolskih čet. Čakamo v neznosni vročini. Tromba zapoje nekje. Tišina. Stotisoč glav se odkrije. Iz daljave pa zadoni svečana husitska pesem, čudovit koral. »Mi sme božji bojovníci...« Solnce prodre tanko megleno kopreno ter oblije z zlatim sijem Njega, češkega apostola, velikega Slovana, Jana Husa. Krasna, veličastna manifestacija narodov je to, izraz vernosti velikemu Slovancu in mučeniku, memento onim, katerih usta govore o ljubezni, a katerih srca sovražijo še onstran groba...

* * *

»Kdě domov můj...« skromna narodna pesem, ki je zrastle v himno bratskega naroda, tudi nam draga in sveta. Kot kipi stojimo. Mogočen val prevzame češke vrste: »Zdar, tatičku Masaryk!« Do nebà hrumi pozdrav Sokolov. In ko se umiri, se ori nov krik iz ust Jugoslovanov: »Na zdar, brat Masaryk!« In roka sivolasega prezidenta nam maha v pozdrav...

* * *

Zadnji dan! Brez cilja se sprehajam po ulicah, še enkrat ogledujem stare ceste in ozke ulice polne znamenitih, krasnih stavb. Zares, zlato,

čudovito mesto! In čas je za slovó. Opolnoči zapuščamo zlato slovansko Praho, za nami vzkliki in zadnji pozdravi množice. Beli robci še mahajo dolgo, dolgo...

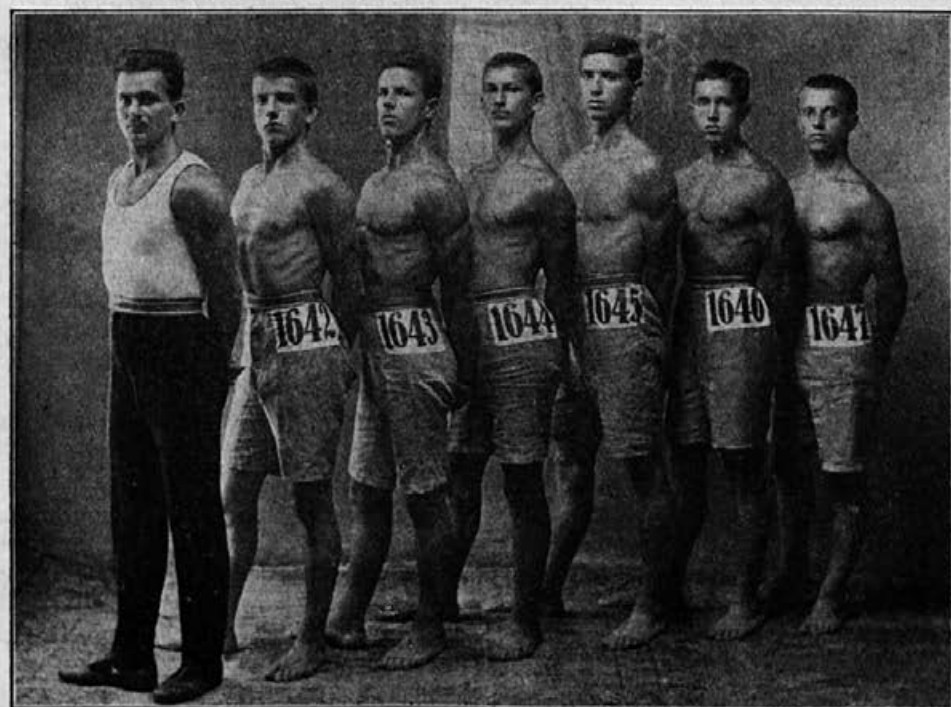
* * *

Vlak spi. Bratje so trudni in izmučeni. A meni ne leže spanec na oči, preveč zarje in solnca je v srcu, v duši. In na postajah še bedi ljubav, bedijo bratska srca. Pričakujejo nas, sredi noči, da se še enkrat poslovijo, starci, mladenke, mamice in fantje. »Ne zbuditi« me prosi starosta, ko opravičujem speče brate. Mladenke mahajo, kličejo, šopek rož mi ostane v spomin. Plavolasa Sokolica me prosi za odznak. In ko ga ji podam, ga poljubi ter pripne na prsi... Vlak zažvižga... krik in beli robci... in zopet noč.

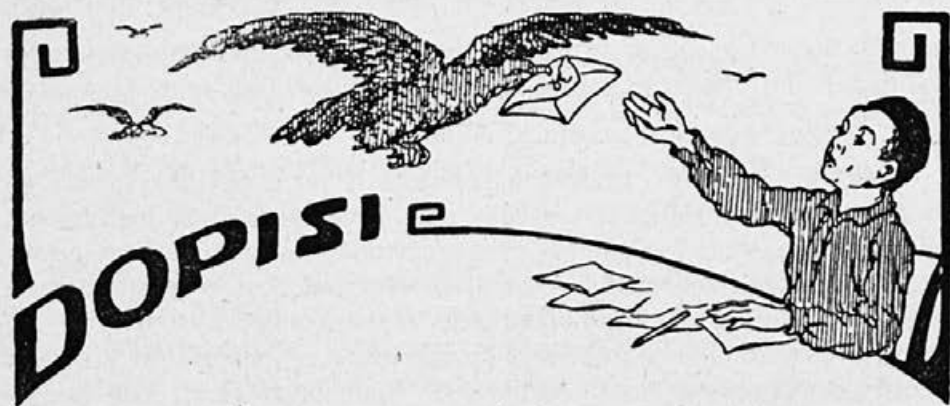
* * *

Zlet je končan. Ni več zatega mesta, ni več rádostne množice, hru-mečih godb in bratskih src.

Zlet je končan — a žar, odblesk teh dni Slovanstva hranimo globoko v srcu, svetel plamen slovanske vernosti in zvestobe nosimo v duši, kleno zrno za nov rod. V očeh nas vseh pa se lesketa svit in sij Sokolske stare ceste in ozke ulice polne znamenitih, krasnih stavb. Zares, zlato, pročelje in temelj mogočnih belih dvorov Majke Slave, ki rastejo iz noči, in ki jih ne bodo premagale vrata peklà.

Odjel muškog naraštaja Mostar, koji se natjecao u Pragu. Broj 1646 naraštajac Hajrudin Čurić, koji je dobio prvo mjesto od Jugoslovena.

Iz Kreke. Smrt i pogreb naraštajca Laze Šehovca. Na 18. augusta ove godine umro je jedinac sin Nikole Šehovca, računarskog savjetnika pri Direkciji drž. rudnika u Kreki. Lazo svršeni đak trgovačke škole, u najljepšoj dobi u cvijetu mladosti pun poleta i volje za sokolsku ideju.

Na 19. bio je sprovod koji se ni u Tuzli već odavno ne pamti. Pokojni Lazo bio je član naraštaja Sokolskog društva u Kreki, te kao dobar naraštajac i Jugosloven, pregoao je i davno i više nego što je Sokolstvo od njega tražilo.

Uvijek ozbiljan, na vježbi, koje nikad propustio nije. Čito je naraštajski list »Sokolić«. Uvijek je pričao drugovima, koji nisu Sokoli, o Sokolstvu, i zvao ih, da se upišu u naraštaj.

Na sprovodu je bilo cijelokupno članstvo, naraštaj i djeca, Sokolskog društva u Kreki. Svega je bilo 116 i to sve u odorama. Sokolski vijenac, na kome je pisalo »Poslednji sokolski pozdrav Zdravo«, nosila su tri naraštajca i dvije naraštajke. Zatim je išla rudarska glazba, a za njom članstvo u odorama.

Oko lijesa bili su Lazini drugovi, naraštajci, koji su ga i u grob spustili. Vijenaca i cvijeća bilo je toliko, da se sanduk pokojnika nije nikako mogao vidjeti. Pred sam polazak ispred kuće žalosti održao je oproštajni govor sa pokojnikom pravnik, brat Jovan Stojanović, koji je dirljivim riječima rasplakao već rasplakani zbor. U svom govoru brat Stojanović napominje Lazi, da samo malo pogleda na Sokolski dom na kome se leprša crna zastava, i da će taj dom vječno žaliti za Lazom.

Pred sokolskim domom u Tuzli, dočekali su sprovod naraštajci tuzlanskog Sokola sa vijencem, na kome piše »Bratu Lazi od tuzlanskog naraštaja«. Tom prilikom je naraštajac brat Jovan Vasić, đak sedmog razreda tuzlanske gimnazije, održao kratak i utješiv govor. U svom govoru brat Jovo napominje Lazinoj majci, da se teši i da ne tuguje, veli nek se sjeti majke Jugovića koja je izgubila devet sinova.

Crkva je bila dupke puna. Groblje je tištilo od svjetine. Naročito su upadale u oči sokolske crvene košulje. Svi smo se vratili tužni sjećajući se i nevjerujući, da smo Lazu ukopali i iz svoje sredine izgubili.

Pokojni je Lazo samo dva dana ležao. Svojom nepažnjom očopkao je čiviljić na gornjoj usni, usljed čega je nastalo otrovanje krvi. Sva liječnička naprezanja, da se Lazo spasi, bila su uzalud. Kasno je sve bilo.

Lazu smo ukopali na sokolski način, jer je to Lazo zaslužio. Pokojni Lazo legao je u grob s naraštajskom značkom i značkom sokolskih otaca Tyrša i Fügnera. To je njegova želja bila. Sokolsko društvo u Kreki gubi u Lazi jednog agilnog naraštajca i dobrog Sokola.

Tužnim roditeljima uslijed gubitka jedinca Laze, moje ponovno duboko saučešće, a mom Lazi posljednji **Zdravo!**

*Džemo.

Posveta zastave Sokolskog društva u Šapcu. Posle svečane predaje odlikovanja Čehoslovačke Republike po ministru br. Šeli gradu Šapcu, Šabac je doživeo jednu lepu sokolsku svečanost, koja će dugo

ostati u uspomeni Šapčana i njihovih gostiju.

20. juna ov. god. posvetilo je šabačko sokolsko društvo svoju novu društvenu zastavu, kojoj je kumovao beogradski trgovac br. T. Živković.

Pozivu Šapčana odazvala su se društva iz Beograda I. i matice, Zemuna, Sr. Mitrovice i Loznice i učešćem svojim uveličali su slavu toga dana.

Već dan prije stigli su vozovima u velikom broju gosti sa zastavama i prošli u povorci ulicama grada do konačista.

Iskićeni domovi i ulice davali su svečano obilježje gradu, a Sokoli bili su predmet opšte pažnje i simpatije građana.

U subotu 19. uveče priređen je koncert muzike doma maloletnika iz Beograda, koji je vanredno uspeo.

Muzika doma maloletnika zaslužuje svako priznanje i hvalu. Nijedna priredba, doček, ispraćaj, vežbe itd. nisu izvedeni bez njihova učestvovanja.

U nedelju 20. juna posle završenih proba, krenula je sa vežbališta povorka na čelu sa konjicom, starešinstvom društva, zastavama, iz Beograda 2, Zemuna i Sr. Mitrovice, kroz glavne ulice do mesta posvete pred crkvu.

Posle svršenog crkvenog obreda, kojim je činodejstvovao episkop šabacki g. Mihajlo uz asistenciju 5 sveštenika, ukucali su spomen klince u ime Nj. V. Kralja, Kraljice i Prestolonaslednika divizijski đeneral iz Valjeva g. Kostić; u ime Predsednika Čehoslovačke Republike br. T. Masaryka i poslanika br. Šebe g. Dr. Hub, u ime beogradske župe i JSS delegat župe br. Nišarić, u ime ministra prosvete g. M. Trifunovića, prosvetnj inspektor g. Obradović, za time su ukucani klinci u ime mnogih društava i građana. Posle svakog govora i ukucanja klinca činjene su silne ovacije Kraljevskom domu, Sokolstvu, a osobito br. Tomašu Masaryku i Češkoslovačkoj.

U 13 časova zakazan je banket u čast delegata i ostalih gostiju.

Na banketu čule su se lepe želje i nade, koje gaje predstavnici vlasti, naroda i kulturnih institucija za Sokolstvo.

U ugodnom i veselom raspoloženju provelo se na banketu do početka javne vežbe.

tada se svi prisutni na poziv staroste br. Tufegdžića upute na vežbalište.

U 16.30 časova na vlastitom sokolskom vežbalištu otpočela je javna vežba, koja je po poseti i u moralnom pogledu veoma uspela.

Naročito su se istakle vežbe šesnaestorice (Šabac, Zemun, Beograd) i »U boj« izvedena po članovima Beograda I.

U veče priređena je »akademija« na kojoj su istupili gosti iz Loznice, Beograda i Sr. Mitrovice.

Vežbe ženskog podmlatka iz Beograda (lakoatletske) bila je najuspelija tačka te večeri.

Akademija je takođe u svemu uspela. Ovim priredbama šabačko Sokolsko društvo na čelu sa vrednim starostom br. Tufegdžićem i agilnim vođom br. Gradovom stavlja se u red prvih društava beogradske župe.

Verujemo, da će šabački Sokolj sa visoko uzdignutom zastavom napredovati i širiti sokolsku ideju među sve slojeve našeg naroda na sreću i blagostanje sviju nas.

Na uspehu šabačkog sokolskog društva čestitamo i želimo im mnogo uspeha u budućem radu.

Šabac je dosta pretrpio za vreme rata. Kako je bio velik za vreme stradanja, nadamo se, i uvereni smo, da će tu veličinu sačuvati i u miru za svoj napredak i veličinu sokolske ideje. **Dušan B. Živković.**

Sokolska župa Strossmajer u Osijeku obdržavala je u nedelju dne 20. juna župsko natjecanje sveukupnog naraštaja u Djakovu spojeno sa razvijanjem naraštajske župske zastave, koju je poklonila sestra Irma **Kemfelj** iz Djakova. Sa priredbom bila je spojena i 20 godišnjica obstanaka Sokolskog društva u Djakovu. Već u subotu poslije podne dodjoše natjecatelji iz Osijeka, Valpova, Broda, Požege i Vukovara, koji su bili svečano dočekani. Na večer je bila serenada kumi sestri Kemfelj, tom prilikom pozdravio ju je u ime starešinstva župe načelnik **F r a n L h o t s k y**, iztaknuvši njezino veliko shvaćanje za odgoj našeg naraštaja, tim više, jer je i sama bila naraštajka. Velika zahvala na tom prekrasnom daru, neka joj bude obećanje celokupnog naraštaja, da će znati ceniti i poštivati njezina

plemenita nastojanja za napredak celokupnog nam naroda.

Bratu načelniku na njegovim poletnim rečima zahvalio se brat Dr. Kemfelj, suprug kume istaknuvši da je uvjeren, da će današnji dan biti zapisan u historiju našeg Sokolstva svetlim slovima i da će koristiti napretku našega Sokolstva.

Poslije serenade obdržavala se svečana akademija u hotelu »Central«, koja je vrlo dobro uspjela a naročito se je sviđala vježba »Sedmorica«, koju su precizno odvijebale osječke naraštajke i članice i vježbe sa željeznim krugovima, koju su lijepo i skladno odvijebali članovi i članice Djakovačkog Sokola. Izim toga nastupile su naraštajke iz Osijeka u Pichlerovoj »Osmici« i u ritmičkoj vježbi »Male ptice« i pokazale nam svu svoju spremu i eleganciju. Vidi se, da ih vodi sigurna ruka brata načelnika. Izim toga nastupiše muška deca i muški naraštaj iz Djakova sa dobrim uspjehom, samu skladnost skrivila je klavirska pratnja, koja se nije znala prilagoditi karakteru same vježbe.

Prije same tehničke akademije ocrtao je brat Morić, predsjednik kulturno-prosvetnog odeljenja u kratkim ali markantnim crtama život i rad Sokolskog društva u Djakovu. Njegov snažan govor, pun temperamenta i poleta djelovao je na sve prisutne neobično jako i oduševljeno.

I tako se je svršila u lijepoj nadi i u dobrom raspoloženju započeta proslava. I ako je kišovito vrijeme znatno uticalo na sam posjet, to se ipak našlo na okupu lijepi broj prijatelja našega Sokolstva.

Prije same serenade kumi, obdržavala se je sjednica zbora sudaca, na kojoj su izžrebane same vježbe za natjecanje, a na-

čelnik župe brat Lhotsky uputio je svu braću i sestre suce na jedinstveni način ocjenjivanja.

Tijekom noći dodjoše još braća iz Šida, Vinkovaca i Osijeka.

Već rano ujutro, mnogo prije određenog vremena za natjecanje nastade budan život u nastambi. Naši mladi natjecatelji i natjecateljice, koji po prvi puta stupaju pred suce, da se ogledaju i da pokažu svoju spremu i sposobnost, jedva dočekaše početak natjecanja. Ovo natjecanje bilo je tim interesantnije, jer se radilo o tome koje će društvo postati za prvu godinu čuvarom novog župskog naraštajskog barjaka.

Točno u 6 sati započela su natjecanja na športskom igralištu Celeritas, pod vodstvom župskog načelnika.

Sudjelovala su sledeća Sokolska društva sa odjelima za natjecanje.

Osijek sa muškim i ženskim naraštajem, Brod sa muškim i ženskim naraštajem, Požega sa muškim i ženskim naraštajem, Vukovar sa muškim i ženskim naraštajem, Djakovo sa ženskim odeljenjem, Valpovo sa pet pojedinaca muškog naraštaja. Svega je natjecalo 4 muška i 5 ženskih odeljenja, te 30 pojedinaca muškog naraštaja i 32 pojedinke ženskog naraštaja.

Kao pobjednik izašlo je Sokolstvo društvo u Osijeku sa 734.28 bodova, te time postalo prvim čuvarom nove župske naraštajske zastave do sledećih natjecanja.

Drugo je Sokolsko društvo u Požegi sa 650.35 bodova, a treće Sokolsko društvo u Brodu sa 616.81 bodova.

Da se što bolje vidi razvoj samog natjecanja, navest ću brojkama rezultate kod pojedine grane natjecanja:

MUŠKI NARAŠTAJ.

Sokolsko društvo	Preća	Ručje	Konju daljinu	Trčanje	Skok u daljinu	Bacanje lopte	Proste	Nastup	Vladanje	Ukupno bodova
Požega	39:50	54	50	40	50:50	59	51	8.21	8	360:21
Osijek	33	52	47:50	43	54	55:50	50:50	8	7	351:50
Brod n/S.	29:50	45	55	39	57:50	41	45:75	8	9:14	329:89
Vukovar	34	47	40	28	52:50	44:50	36:50	7	8:57	298:57
Ukupni broj bodova	135	198	192:50	151	214:50	200	183:75	31:21	32:71	1340:17
Postignuti postefak	56:66	82:50	80:20	62:91	89:37	83:23	76:56	78:02	81:77	76:20

Iz ove se tabele vidi, da je najslabija bila preča i to radi toga, jer je izučena treća vežba za naraštajsko natjecanja u Pragu. Sam sastav nije previše težak, ali neobvikli svršetak zadavao je svima mnogo poteškoća, nu i unatoč toga preča je slaba strana gotovo svih naraštajaca, pa će se trebati toj spravi posvetiti više pažnje obzirom na sistematski napredak. Ruče su bile vežbane znatno bolje. Skok raznožni preko konja u dužinu prilično dobar samo je treba paziti i na eleganciju i trzaj. Slabo je bilo trčanje na 60 m, gdje se zahtjevalo za 10 bodova, 8 sekunda. Bili su retki, koji su to vreme postigli. Uopće se kod nas premalo trenira trčanje, prem je to jedna od najzdravijih vežbi. Mnogo je tome kriva nestašica letnog vežbališta, nu unatoč toga treba je trčanju posvećivati veću pažnju. Skok u daljinu na 4 m, za 8 bodova plus 2 za elegancije bio je prilično dobar, te su i rezultati zadovoljujući. Bacanje lopte 2 kg teške

iz propisanog kruga od 2.13 m gornjim lukom (bez šlinge) zadovoljujuće prem se i ovdje opazilo nesistematično treniranje gotovo samo jednom rukom i to boljom, mjesto da se baš slabijoj strani posveti još veći trening. Jedna slaba strana uopće su proste vežbe, ne zato što se one dobro i skladno ne vežbaju u masi ali kod natjecanja se pazi na svaki stav i položaj dali je čisto i tačno izveden, što se kod skupnog vežbanja tako ne primjećuje, pa zato neko čuđenje kod natjecanja radi slabe i niske ocene neka ih ne iznenađuje, već naprotiv treba da uznastoje i prostim vežbama davati isto toliku važnost kao i ostalim granama natjecanja. Jedna slaba i gotovo neoprostiva greška bilo je vođenje odelenja i njegovo vladanje. U tom smeru moradu vodje naraštaja, da deluju na svoj naraštaj već u dvoranama kod redovitog vežbanja, kako bi im ta disciplina prešla u krv.

ZENSKI NARAŠTAJ.

Sokolsko društvo	Ručje	Trčanje	Skok u visinu	Skok u daljinu	Bacanje lopte	Bruno	Proste vežbe	Nastup	Vladanje	Ukupno bodova
Osijek	55:50	59	60	60	24	55	54.50	5	9:78	382:78
Đakovo	39:50	60	35	60	22:50	52	53	9:50	8:78	340:28
Vukovar	35:50	60	33	60	19	40:50	47	7	9:50	311:50
Požega	39:—	46	12	60	25	38	52	9:50	8:64	290:14
Brod n/S.	47:50	46	19	59	10	32	47:50	7	8:92	286:92
Ukupni broj bodova	217	281	159	299	100:50	217	254	38	45:63	2611:62
Postigni postefak	70.23	93.66	53	99:66	33:33	72:50	84:66	76	91:24	73:25

Pregledavajući ovu tabelu vidimo, da su nekoje vrste natjecanja vrlo slabo ispale na pr. bacanja lopte te skok u visinu, pa će se morati tim disciplinama posvećivati mnogo veća pažnja. Dočim će se morati tražiti i stavljati veće zahtjeve kod trčanja i skoka u daljinu, koji zahtjevi nisu bili posve u skladu i razmjeru sa ostalim zahtjevima pojedinih grana natjecanja.

Resumirajući pregled celokupnog prvog natjecanja župskog naraštaja vidimo, da su postignuti vrlo lepi uspjesi, pa se čvrsto nadamo, da će uspjesi sledećeg natjecanja biti mnogo bolji a manjkavosti ovoga natjecanja da će biti odstranjenje i ispravljene.

Glede ostalih prigovora vredi ono što sam kazao i za muški naraštaj.

Prvi natjecatelji: Janković Stjepan, Požega 65 bod., 92.85%, Pavlović Pero, Požega 63 bod., 90%, Zdražil Zdenko, Osijek 62.5 bod., 89.28%.

Zubek Berta, Đakovo 65.5 bod., 93.57%, Škaurin Irma, Osijek 63.5 bod., 90.71%, Jovanović Olgica, Osijek, 63 bod., 90%.

Nakon svršenih natjecanja obavio se sam svečani čin razvića naraštajske župske zastave. Sestra kuma predala je zastavu uz prigodno slovo zastupniku starešinstva župe bratu Dr. Periću, koji ga uz poletan govor predaje naraštaju Branimiru Dimitrije-

viču kao vodji odelenja. Isti obećaju u ime sviju naraštaja i naraštajki, da će čuvati čast i ovaj svetli simbol i da će pod ovim barjakom kročiti napred, a sve u cilju koristiti svom ujedinjenom narodu.

Zanosnim riječima sjetio se još lijepog momenta brat Dr. Ribar naglašajući naročito da je Sokolstvo sada ostvarilo ove ideje, koji su započimali prije 20 godina, a tvrdo je uvjeren, da će se nakon daljnjih 20 godina ostvariti danas započeto djelo ujedinjenja Sveslavenstva. Donaša pozdrave beogradske župe i raduje se ovako lepom napretku našeg naraštaja.

Govorio je još starosta djakovačkog Sokola brat Ivo Šolc a nakon njega objavio je načelnik župe brat Lhotsky rezultate natjecanja, pozvavši naraštaj na ustrajan i marljiviji rad.

Nakon toga svrstala se povorka, u kojoj je sudjelovalo preko 300 članova sa 3 društvena barjaka, 2 naraštajska barjaka, 2 fanfare i vatrogasna glazba, te je prošla gradom i bila svugdje prijazno dočekana i pozdravljena od građanstva.

Poslije podne u 4 sata započela je sama javna vježba. Budući je počela kiša padati, te su vežbe muškog naraštaja na spravama morale otpasti.

Prve nastupile su naraštajke — njih 36 na broju — i lijepo i skladno odvijebale teške praške vježbe. Kiša počela je sve jače padati, nu to nije smetalo naše naraštajke, koji nastupiše kao drugi, sa dosada neobviklim prostim vežbama za praški slet. Precizna izvedba, skladnost uzdržljivost i odvažnost krasila je njihovu izvedbu.

Kulminaciju odnele su naše članice, koje su nastupile po najvećoj kiši. Precizne i elegantne njihove kretnje došle su još potenciranije do izražaja, jer su pokazale ne samo svoju eleganciju, nego i čvrstu volju, da ih u njihovim nastojanjima ništa ne može sprečiti. Neobičan pljusak, koji je nastao, raztjerao je gotovo svu publiku, ali naše sestre svršile su 2 sastava i onda složnim i urednim korakom ostavile vežbalište. Ne ka im bude na ponos i čast njihovo junačko držanje.

Kako je kiša neprekidno dalje padala, to se je moralo od daljnog programa odustatu.

I unatoč kiše i nepovoljnog vremena ispala je ova retka proslava nada sve lepo i dostojanstveno.

Na večer bila je veselica u vatrogasnom spremištu, koja je protekla u najugodnijem razpoloženju.

Veliko značenje razvića naraštajske zastave pokazat će se istom tokom vremena, a ja sam uvjeren, da će biti samo na korist naše velike sokolske ideje — ideje bratstva, sloge i jednakosti.

Soko.

Gorenjska sokolska župa. V naši župi sta se sedaj šele osnovala odsek za naraščaj in odsek za deco. Prvega vodi br. Sušnik, drugega br. Završnik. V kratkem izda Tehn. odbor župe vaje za skupne nastope v l. 1927; vaje bodo skupne za moški in ženski naraščaj, za moško in žensko deco. Obenem izidejo predpisi za tekme naraščaja. Naraščaj bo razdeljen v dve starostni stopnji in bo tekmoval v lahkoatletskih vajah, v stafetnem teku, v redovnih vajah, v telovadnih igrach, pa tudi v tekmi »A«; za orodje ne bodo izdane zbirke sestav, ampak obsežnejše zbirke primernih prvin, ki naj tvorijo podlago redni vadbi.

Jesenice. Naše društvo zavzema ugledno mesto v Gorenjski sokolski župi in je v marsikaterem pogledu dobro ali pa celo najboljše. V enem pa je bilo sedaj par let že prav slabo: moškega naraščaja nismo imeli! Tudi to smo popravili. Sokolski naraščaj je zopet zbran; 30 naraščajnikov je stopilo v sokolske vrste in pričelo marljivo telovaditi pod vodstvom požrtvovalnega brata Matije Sušnika, ki mu pomagata še br. Ravhekar in br. Pristov. Jeseniška vrsta članov, ki je dosegla letos med jugoslovenskimi v Pragi prvo mesto, nam bo kazala pot, po par letih naraščajske vadbe hočemo stopiti v članske vrste in doseči telovadno izurjenost naših tekmovalcev, postati pa hočemo tudi dobri in disciplinirani Sokoli.

Odgovor češkega naraščajnika, ki je prevzel naraščajski prapor, podarjen od jugoslovenskega naraščaja. Prapor je izročil naš naraščajnik br. Vilfan iz Kranja, prevzel ga je br. Hanuš Setunsky, naraščajnik iz Sokola VII v Pragi ter pri tem izgovoril nastopne besede:

Bratje! Z radostjo sprejemamo ta prapor od vas in se vam zahvaljujemo zanj. Smatramo ga kot novo potrdilo, da geslo »Zvestoba za zvestobo«, ki se je rodilo v najhujših časih našega in vašega poniževanja, niso prazne besede, temveč nasprotno vodilna zvezda obeh naših narodov. V tem praporu vidimo obojestransko zaobljubo, da se temu častnemu geslu nikdar ne odpovemo, pač pa se z vsemi silami potrudimo, da bi dobilo še globokejši pomen, to je »Ljubezen za ljubezen«.

Mi, češkoslovaški naraščajniki, se v tem slovesnem trenutku zaobljubujemo, da se hočemo potruditi, da bo ta ljubav, ki so jo naši pradedi vselej gojili do junaškega naroda jugoslovenskega, vzrastla v mogočen in zdrav rod, ki bo kljuboval vsem, naporom sovražnih viharjev, ki bi nas ogrožali s katerekoli strani. To smo dolžni vam, to smo dolžni sebi, najbolj pa onim, ki so s svojo krvjo zalili zemljo, iz katere črpa deblo naše vzajemne ljubezni žive sile.

Ako se bomo ljubili, bomo tudi edini. Potem vzdržimo v vseh bojih, ki nam jih je tajpa bodočnost še namenila.

Ponavljam besede vašega pesnika Ivana Kukuljevića:

Daj, o Bože, bratskoj da u slozi
roda sreću ništa več ne sgrozi;

tj rod ravnaj, ti ga napried vodi
k veličini, k prosvieti, k slobodi.

Zanimivosti iz praškega vsesokolskega zleta. Velikost praškega vsesokolskega zleta je najbolj razvidna iz ogromnega prometa, ki se je izvršil v Pragi za časa zletnih dni. Ogromen naval domačih in tujih Sokolov kakor tudi gostov iz vseh evropskih držav pa je imel tudi velik narodno-gospodarski pomen, ker je prinesel Pragi na milijone dohodkov, in sicer zasebnikom kakor tudi državnim ustanovam.

Najhujše delo so pač izvršili poštni in železniški uslužbenci ter uradniki Hipotekarne banke, ki so prostovoljno in z veliko požrtvovalnostjo prodajali zletne vstopnice. 56 jih je bilo, ki jim je banka poverila razprodajo in vsi so prekosili same sebe v prid sokolske stvari z vestnim in napornim delom.

Poštna uprava je imela toliko posla, da so uslužbenci komaj zmagovali delo in ustrezali željam mnogobrojnega občinstva. Na glavni pošti so imeli uslužbenci nepretrgoma službo vse zletne dni, da so mogli tujci oddajati pisma in razglednice, tudi nekateri drugi oddelki so bili vse dni odprti. Posebno naporno delo je imel oddelek za odpošiljanje pisemske pošte. Na ta oddelek so dospela vsa pisma in razglednice iz vse Prage, največ seveda iz poštnega urada na zletišču. Ta urad bi moral dnevno štirikrat oddati pisemsko pošto glavnemu uradu. Toda nabralo se je toliko korespondence, da so jo pošiljali šest do osemkrat dnevno, tu so imeli službo tudi ponoči in so morali že v nedeljo ponoči poklicati na pomoč urad-

nike drugih oddelkov, da ni zastal promet. V eni noči so poslali v Brno poln poštni voz razglednic. Na poštnem uradu na zletišču je bilo zadnje dni zaposlenih 20 uradnikov in 6 uradnic ter so sprejeli 49.700 razglednic. Ves čas poslovanja je bilo oddanih pri tem uradu 204.300 razglednic, 317.600 pisem, 1080 tiskovin, 1120 priporočenih pisem in 237 brzozavk. Poštnih znamk je bilo prodanih za 215.000 Kč, za 26.500 Kč pa znamk s sliko Tyrševega doma.

Niž lažjega dela niso imeli železniški uslužbenci, ki so opravili velikanski osebni promet. Ob času naraščajskih dni (od 26. do 30. junija) in glavnih zletnih dni (od 2. do 9. julija) je prispelo v Prago 2085 vlakov s 26.180 vagonov in 1.066.470 potnikov, iz Prage pa je odšlo 1982 vlakov s 25.895 vagonov in 1.022.858 potnikov, skupaj 4067 vlakov s 52.093 vagonov in 2.089.324 oseb. Posebnih vlakov je bilo 561, onih z nižano vožnjo pa 221. Najhujši promet je imel Wilsonov kolodvor, na katerega odpade 1599 vlakov z 20.388 vagonov in 671.177 potnikov. Železniška blagajna izkazuje od 26. junija do 10. julija 5.802.146 Kč dohodkov, od teh odpade na Wilsonov kolodvor 3.690.140 Kč.

Kljub raznim nedostatom so vsi praški kolodvorji častno izvršili težko nalogo in

železniško osebje je z neumorno vztrajnostjo obvladalo ogromni promet brez večjih nesreč. Tako so se poleg Sokolov potrudili vsi, da je zlet uspel tako veličastno in redno, kar je dvignilo ugled celokupne češkoslovaške države.

Število udeležencev pri slavnostnem sprevedu na praškem zletu.

Veličastnega spreveda po mestu Pragi zadnji zletni dan dne 6. julija 1926. — ki je bil triumfalna točka VIII. vsesokolskega zleta in ki ga je v velikanskem številu pozdravljalo vse prebivalstvo češke prestolice — se je udeležilo nastopno število gostov in Sokolov: Četa rediteljev je štela 50 članov, tujih gostov iz Belgije, Francije, Švice, Anglije, Lotske, Rumunije in Argentine je bilo 46, slovanskih gostov iz Amerike, Ukrajine, Poljske in ruskih Sokolov 354, Jugoslovenov, in sicer članov 1214, članic 154, vojakov 420, Sokolov v narodnih nošah 153, čeških Sokolov 35.583, čeških Sokolc 10.778, Sokolov jezdecev 700, članic v narodnih nošah 88, 58 godbenih zborov z 1100 člani, skupno 50.590 oseb. V sprevedu je bilo 653 praporov, med temi na prvem mestu prapor, ki ga je poklonil češkemu Sokolstvu prezident češke republike g. dr. Masaryk.

Iz uredništva. Brat Nik. M. Lop..., Cetinje: Pesmi: Sokolima, Sokolski krst, Naše proljeće in Sam, niso godne za tisk. Tri orla pa priobčimo ob priliki. — Brat Janko Djonović, Cetinje: »Novi dani« ne bodo zagledali belega dne. — Brat Hajrudin: U kolo! porabimo za »Našo radost«. Živih ne opevamo, ni sokolsko, zato ne priobčimo. Poleg tega je izšla pesem že v cetinjski Omladini. — Brat Djordje, Cetinje: »Mate-

rina reč« porabimo. — Brat Vilko, Banjaluka: »Pragu« pride ob priliki. — Naši naraščajniki iz juga so silno poetični in so nas založili s pesmimi, da jih imamo preveč, s prozo pa so jako štedljivi ter ne pošljejo ničesar. Toda mi si želimo baš nasprotno. Nikar se ne hudujte zaradi tega, ako gre precej tega blaga v koš, ostanemo prijatelji vzlic temu. Zdravo!

„Brezalkoholna produkcija“, Ljubljana, Poljanski nasip 10/60 pošlje vsakemu naročniku „Sokoliča“ zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo vam žal.

„Sokolič“ izhaja vsak mesec ter stane za vse leto 18 Din
Urednik Ivan Bajželj v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 28./I.
Uprava v Učiteljski tiskarni v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Izdaja, zalaga in tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani, zanjo odgovarja France Štrukelj.